

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
Majandusteaduskond
Ragnar Nurkse innovatsiooni ja valitsemise instituut

Kaidi Kaljula

**EUROOPASTUMINE EESTI KALANDUSPOLIITIKAS
JA SELLE MÕJU SISEVETE KALANDUSELE**

Magistritöö

Juhendaja: Margit Kirs; Phd

Tallinn 2017

Deklareerin, et käesolev magistritöö,
mis on minu iseseisva töö tulemus,
on esitatud Tallinna Tehnikaülikooli
magistrikaadi taotlemiseks ja selle alusel
ei ole varem taotletud akadeemilist kraadi.

Autor Kaidi Kaljula

“ ..... “ 2017

Töö vastab kehtivatele nõuetele

Juhendaja Margit Kirs, PhD

“ ..... “ 2017

Kaitsmisele lubatud “ ..... “ 2017

Avaliku halduse magistritööde kaitsmiskomisjoni esimees
Dr. Erkki Karo

Lühikokkuvõte

Magistritöös uuritakse Eesti kalanduspoliitikas toimunud arengute peamiseid põhjuseid. Eesmärgiks on teada saada, kas muutused on toimunud euroopastumise mõjude tulemusena või pigem mõjutatuna siseriiklikest vajadustest ning kui palju mõjutab Euroopa Liidu kalanduspoliitika Eesti sisevete kalandust. Töö teoreetiline raamistik ühendab omavahel kalanduspoliitika peamised eesmärgid, võimalikud sekkumisloogikad, poliitikainstrumendid ning euroopastumise kontseptsiooni põhiolemuse, euroopastumise mehhanismid ja mõju siseriiklikule tasandile.

Euroopa Liidu ühine kalanduspoliitika püüab läbi säästliku kalavarude majandamise saavutada bioloogilised, majanduslikud ja sotsiaalsed eesmärgid. Euroopa Liidus on reguleerimisvahenditena kasutusel kehtestatud püügivõimalused, tehnilised meetmed ja toetused. Euroopa Liidu kalanduspoliitikat on hakanud iseloomustama ühe tsentraliseeritum juhtimisstiil, kuigi on püütud liikmesriikide pädevate asutuste kaasamise kaudu rakendada demokraatliku kaasjuhtimise põhimõtteid.

Eesti kalanduspoliitika arengute empiiriline analüüs näitas, et Euroopa Liit sekkub järjest enam Eesti kalandusse. Merel kalapüüki puudutavad muudatused on alates Euroopa Liiduga ühinemise otsuse tegemisest tulenenud suures osas Euroopa Liidu nõuetest. Mõningad erandid on merel rannapiirkonnas toimuva kalapüügi puhul, mis sõltub ka siseriiklikul tasandil tehtavatest otsusest.

Kuigi Euroopa Liit ei reguleeri otseselt sisevete kalapüüki, siis läbi turukorralduslike meetmete on tööndusliku kalapüügiga tegelevad sisevete piirkonnad suuresti mõjutatud Euroopa Liidu õigusaktidest. Lisaks sõltuvad olulisemad sisevete kalanduspiirkonnad sarnaselt mere rannapüügipiirkondadele EL toetustest ning nende saamiseks välja töötatud strateegiatest ja rakenduskavadest.

Võtmemõisted: euroopastumine, kalanduspoliitika, sisevete kalanduse korraldus

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. KALANDUSPOLIITIKA JA SELLE KUJUNDAMISE MEHHAANISMID EUROOPASTUMISE KONTEKSTIS .	7
1.1. Kalanduspoliitika olemus, peamised eesmärgid ja võimalikud sekkumismehhanismid.....	7
1.2. Võimalikud lähenemised ja kriteeriumid euroopastumise mõjude hindamiseks	13
1.2.1 Euroopastumise kontseptsiooni põhiolemus	13
1.2.2. Euroopastumise mehhanismid ja mõju siseriiklikule tasandile.....	15
2. KALANDUSPOLIITIKA ANALÜÜS EUROOPASTUMISE KONTSEPTSIOONI KONTEKSTIS	19
3. EESTI KALANDUSPOLIITIKA ARENGU ANALÜÜS EUROOPASTUMISE KONTEKSTIS	24
3.1 Uurimismetoodika.....	24
3.2 Eesti kalanduspoliitika areng enne Euroopa Liiduga liitumist.....	25
3.3 Eesti kalanduspoliitika kujunemine pärast Euroopa Liiduga liitumist.....	32
3.4 Diskussioon: Eesti kalanduspoliitika euroopastumise kontseptsioonist lähtuvalt	40
KOKKUVÕTE	44
SUMMARY	47
KASUTATUD KIRJANDUS	50
Teadusartiklid	50
Seadusandlus ja teised dokumendid.....	59
Lisa 1. Kalanduspoliitika reguleerimisalas toimunud muutused enne EL-ga liitumist.....	65
Lisa 2. Valitsusasutustele EL tõi lisandunud kohustused enne EL-ga liitumist.....	70
Lisa 3. Kalanduspoliitika reguleerimisalas toimunud muutused pärast EL-ga liitumist.....	71
Lisa 4. Valitsusasutustele lisandunud kohustused pärast EL-ga liitumist	81

Sissejuhatus

Eesti jurisdiktsiooni alla jääva mereala suurus on kokku 36 500 km², millest 25 200 km² on territoriaalmeri ja 11 300 km² majandusvöönd („Eesti kalanduse strateegia 2014 – 2020“, 8). Siseveekogud katavad 6,2% Eesti territooriumist: üle 1000 järve ja üle 7000 vooluveekogu kogupikkusega umbes 31 000 km (*Ibid.*, 2013, 7).

Euroopa Liidus (edaspidi EL) on ametlik kalanduspoliitika ja üldised majandamise süsteemid eraldiseisvate regulatsioonidena veidi enam kui 30 või 40 aastat vanad (Symes, Phillipson 2009, 1). EL ühine kalanduspoliitika (edaspidi ÜKP) reguleerib peamiselt merekalanduse juhtimist (Frey, Guðmundsson 2003, 12; Österblom et al., 2011, 568), aga sisevete kalapüük on jäetud liikmesriikide enda korraldada (Frey, Guðmundsson 2003, 12).

Eesti kalanduse valdkond on tugevasti mõjutatud EL õigusruumist ajast, mil Eesti andis teada soovist liituda EL-ga. Samas on Eesti riik, kus siseveekogude majandamine omab olulist tähtsust. Magistritöö eesmärgiks on välja uurida, kas ja kui palju on EL-ga liitumine mõjutanud Eesti kalanduspoliitikat ja selle ühe osa, sisevete kalanduse arengut, ning leida vastus küsimusele, kas ja kuidas tänane kalanduspoliitika sobib Eesti kontekstispetsiifiliste probleemide lahendamiseks. Seega, konkreetsetes magistritöös püütakse siduda kaks mõistet: euroopastumine ja kalandus.

Konkreetsemalt on magistritöö uuritavad küsimused püstitatud järgnevalt:

- 1) Millised muutused on toimunud Eesti kalanduspoliitikas EL-ga ühinemise eelsel ja sellele järgneval perioodil?
- 2) Kas ja kui võrd on toimunud muutused seostatavad EL või siseriikliku poliitikakujundamisega?
- 3) Kas ja kui võrd korraldatakse praegusel hetkel Eestis nii mere- kui ka sisevete kalandust ühtse EL kalanduspoliitika järgi?

Paralleelide analüüsimiseks EL ja Eesti vahel on oluline vaadelda, milline on olnud EL kalanduspoliitika areng ning kuidas on kalandus EL aluslepetes reguleeritud. Töös keskendutakse kalapüügi korraldusele: otseselt ei käsitleta vesiviljelust, mis on küll samuti oluline osa Eesti kalanduspoliitikas, kuid arvestades töö piiratud mahtu ja seda, et vesiviljelus on kalanduse eraldiseisev osa, siis käesolevast tööst jäetakse see välja.

Eesti kalanduspoliitikat on ka varasemalt uuritud, näiteks „Euroopa kalanduspoliitika rakendamine Eesti näitel“ (Frey 2005), „Eesti kalanduspoliitika kujunemine 1996 – 2006 ja selle mõju kalapüügisektorile“ (Vene 2006) ja „Kalapüügivõimaluste jaotamise süsteemid Euroopa Liidus ja nende kooskõla EL siseturu eeskirjadega“ (Nellis 2013). Kaks esimest tööd on kirjutatud EL-ga liitumise algusaegadel ning neis kummaski ei ole käsitletud euroopastumise teooriat, kolmandas töös on küll käsitletud EL seadusandlust ja võrreldud ka teisi riike, kuid see käsitleb peamiselt püügivõimaluste jaotust.

Autori andmetel ei ole keegi viimase 10 aasta jooksul uurinud EL kalanduspoliitika mõju Eesti kalanduspoliitika kujunemisele. Samuti ei ole varem uuritud, milliseid reaalseid mõjusid on avaldanud Eesti liitumine EL-ga sisevete kalandusele. Seega, käesolev töö on uudne ja asjakohane, arvestades ka asjaoluga, et EL uus kalanduspoliitika viimane uuendus jõustus 1. jaanuaril 2014. a (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013).

Magistritöö teoreetilise baasi moodustavad kaks põhiteemat. Esiteks käsitletakse kalanduspoliitika eesmärke, sekkumisloogikaid ja instrumente ning nende eripärasid. Teiseks antakse ülevaade euroopastumise mehhanismidest ning seostatakse neid Euroopa kalanduspoliitiliste arengute analüüsiga, milles sealhulgas vaadeldakse, kuidas on kalandus järk-järgult jõudnud EL alusdokumentidesse. Empiirilises osas analüüsitakse Eesti kalanduspoliitikas toimunud muutusi kalandusalase seadusandluse ja seletuskirjade kaudu. Muutuste põhjuste selgitamiseks rakendatakse teoreetilise osa võtmelemente: kalanduspoliitika instrumendid ja sekkumisloogikad, euroopastumise dimensioonid ja poliitikakujundamise mehhanismid.

1. KALANDUSPOLIITIKA JA SELLE KUJUNDAMISE MEHCHANISMID EUROOPASTUMISE KONTEKSTIS

1.1. Kalanduspoliitika olemus, peamised eesmärgid ja võimalikud sekkumismehhanismid

„Kalanduspoliitika on alternatiivsete võimaluste analüüs ja rakendamine, selleks, et täita inimese eesmärgid ja sihid veeresursside kasutamise kaudu.“ Lackey (1978, 417). Akadeemilise kirjanduse baasilt võib väita, et kalanduspoliitika on kompleksne (Cochrane 2000, 18; Pascoe et al., 2009, 130), mõjutades ja olles mõjutatud kohapealsest nii looduslikust, sotsiaal-majanduslikust kui ka institutsionaalsest keskkonnast (Pascoe et al., 2009, 130; Pita et al., 2012, 347) ja omades arvukaid, kohati isegi vastukäivaid eesmärgid (Tabel 1). Viimast eelkõige põhjusel, kuivõrd poliitikavaldkond on seotud loodusliku ressursiga, mis põhineb limiteeritud looduslikul tootmisel veeökosüsteemis (Nielsen et al., 2004, 152).

Tabel 1

Kalanduspoliitika eesmärgid ja nende iseloomustus

Bioloogilised eesmärgid	Majanduslikud eesmärgid	Sotsiaalsed eesmärgid	Poliitilised eesmärgid
Maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saavutamine. Jätkusuutliku kalavaru säilimine ja üle püügi vältimine. Kaaspüügi vähendamine. Kaitstud liikide vastastikuse mõju minimeerimine. Bioloogilise tootmise maksimeerimine.	Kasumlikkuse suurendamine. Kalanduse edendamine.	Kalapüügitööstuses töötavate inimeste tööhõive ja tulu suurendamine. Traditsiooniliste kogukondade ja nende väärtuste alalhoidmine.	Sotsiaalse kokkuleppe saavutamine teadlaste ja ettevõtjate vahel. Konflikti vältimine või vähendamine kalavaru ja selle kasutajate vahel. Avalikkuse heakskiit.

Allikad: Andersen 2009, 497; Charles 1989, 1319; Leung et al., 1998, 177 – 178; Mardle et al., 2002, 425; Stouten et al., 2011, 9
 Koostaja: autor

Poliitika tähendab valikuid. Kalanduspoliitika peamised valikud on: a) milline juhtimissüsteem valida ja b) millised juhtimismeetmed valida (Arnason 2009, 743). Ideaalne kalanduspoliitika peaks toetama säästvat kalavarude kasutamist, kehtestama ühtsed reeglid, mis loovad piisavalt majanduslikke stiimuleid ja tagavad kalavaru jätkusuutlikuks majandamiseks järjepideva õigusliku raamistiku (Khalilian et al., 2010, 1178). Kalanduspoliitika hõlmab 1) juhtimise eesmärkide seadmist; 2) juhtimiseks vajaliku teadmiste baasi määratlemist; 3) juhtimise otsuste täideviimise tagamist (Nielsen et al., 2004, 153). Kalanduse juhtimissüsteemi puhul tuleb arvestada, et tegemist on väga erinevaid huvisid esindavate osapooltega, koosnedes kalapüüdjatest, kalateadlastest, kalandusjuhtidest ja otsuse tegijatest (Lane, Stephenson 1995, 216). Nii näiteks, on kõige laiem ja põhjapaneva ulatusega poliitikakujundajad, kes sõnastavad ja kontrollivad kalanduspoliitikat üldiselt (Arnason 1994, 9; Arnason 2009, 744; Jentoft 2006, 674; Wattage et al., 2005, 85), samas kalandusjuhid vastutavad kalandusalaste regulatsioonide jälgimise ja täitmise eest (Lane, Stephenson 1995, 216). Kalateadlased on võtmehuvigrupp, kes on eelkõige keskendunud kalavarude bioloogilisele staatusele (Wattage et al., 2005, 85). Ka kalapüüdjatel endil võivad olla erinevad huvid ressursi kasutamise osas, sõltudes isiklikest või grupi eesmärkidest (toidu, müügi või harrastushuvi) (Salas, Gaertner 2004, 154).¹

Eelnevast lähtuvalt on kalanduspoliitika avamiseks käsitletud erinevaid **sekkumisloogikaid**, mida valdkonna juhtimisel saab rakendada: 1) bürokraatial põhinev, 2) turul põhinev, 3) kogukonnapõhine (Charles 1992 viidatud Imperial, Yandle 2005, 495). Neljanda valdkonna korraldusliku tavana on kirjanduses välja toodud kaasjuhtimine (Yandle 2003, 180). Neist **bürokraatiapõhise juhtimise** puhul võtab valitsus avalikkuse nimel esmase kohustuse kalanduse juhtimiseks eesmärgiga arendada kalavarusid jätkusuutlikul tasemel säilitavaid regulatsioone, sealjuures juhtides kalandust regulatiivsete meetmete nagu püügivahendite, sesoonsete või püügipiirangute kaudu (Imperial, Yandle 2005, 495; Yandle 2005, 214). Hästi kavandatud **turupõhise juhtimise**

---

¹ Vastavalt sellele jaotatakse kalurid järgmiselt: a) harrastuskalurid, b) kutselised kalurid (Lackey 1978, 417) ja c) need, kes püüavad kala toimetulekuks (Lackey 1998, 329). Sellest kutseline kalandus jagatakse omakorda kahte kategooriasse: a) väikesemahuline ehk pool tööstuslik kalapüük, mis keskendub rannalähedasele kalapüügile ja b) suuremahuline ehk suurtööstus või ultramoodne kalandus, mis kipub koonduma sügavatesse, avamere vetesse (Bavinck 2005, 807; Berkes et al., 2001, 6).

puhul on ühendatud ülevalt – alla regulatiivsed instrumendid turgude ja demokraatlike protsessidega, mille eeliseks võrreldes teiste juhtimismehhanismidega on ressursi jaotamise otsuste turule kandmine (Young, McCay 1995, 88 - 89). Seega, turupõhise juhtimise puhul seab valitsus püügipiirkonnas aastase lubatud kogupüügi, kuid kalapüügiõigus müüakse osalejate vahel (tavaliselt individuaalsete ülekantavate kvootide näol) (Yandle 2005, 214). **Kogukonnapõhise juhtimise** puhul antakse juhtimine koos volitustega üle kalurite kogukondadele (Hilborn et al., 2005, 48). See on viis kaasata ressursi kasutajaid ning kasutada kohalikku institutsionaalset korda ja teadmisi kalavarude majandamisel (Pomeroy 1995, 145). **Kaasjuhtimine** on tugevalt seotud kogukonnapõhise juhtimisega ja hõlmab ühist otsuste tegemist ressursi kasutajate ja poliitikute vahel (Allegretti et al., 2012, 21; Nielsen et al., 2004, 154). Seega kalandus vajab institutsionaalset korraldust, mis on sama kompleksne, mitmekesine ja dünaamiline kui situatsioonid, mille jaoks see on loodud (Jentoft 2004, 148).

Viimase aspektina on käsitletud võimalikke kasutatavaid **poliitikainstrumente**. Keskkonna ja loodusvarade majandamise instrumente võib defineerida kui administratiivseid mehhanisme, mis on vastu võetud poliitikakujundajate poolt mõjutamaks nende käitumist kes hindavad looduslikku keskkonda, kasutavad seda või põhjustavad oma tegevusega kahjulikke kõrvalmõjusid (James 1997, 12). Keskkonnapoliitika puhul on võimalik valida erinevate instrumentide vahel (toote või protsessi keeld, tehnoloogiale seatavad standardid, tehnilised standardid, maksud, toetused, kaubeldavad load, vastutus kahju tekitamise eest, teabe avalikustamine, tööstuse iseregulatsioon ja juhtimisel põhinev regulatsioon), kusjuures, erinevad instrumendid on sobilikud erinevat tüüpi probleemide lahendamiseks erinevates situatsioonides (Bennear, Stavins 2007, 111). Kirjanduses on ühtede võimalike kalanduspoliitiliste instrumentidena nimetatud korrigeerivaid **makse** ja **toetusi** (Arnason 2000, 747). Maksude eesmärgiks on suunata kalanduses osalejaid käituma sotsiaalselt optimaalsel viisil (Arnason 2009, 745) – selleks tuleb varu kasutajal maksta tasu **litsentsi** eest, millega on lubatud kasutada teatud kogus ressursi (Greiner et al., 2000, 41). Toetuste ehk subsiidiumide parimaks iseloomustamiseks sobib autori arvates Schrank ja Keithly (1999, 156) poolt välja pakutud definitsioon: „Mistahes valitsuse programm, mis potentsiaalselt võimaldab ettevõttel suurendada oma kasumit kaugemale sellest, mis ettevõtte oleks saavutanud

valitsusprogrammi puudumisel.“. Toetused jagunevad otsesteks (näiteks laeva tagasiostu skeemid) ja kaudseteks (näiteks saamata kütuse maksutulu) (Carvalho et al., 2011, 1822).

Lisaks rahalistele mõjutusvahenditele saab kalanduse juhtimisvahendid jagada **sisendi ja väljundi kontrolliks** (Morison 2004, 411) seonduvalt püügikohaga.² Sisendikontrolli puhul piiratakse ligipääsu kalavarudele läbi selliste meetmete nagu **laeva või tegevusload, piirangud laevade mahutavusele, püügikeelajad või püügikeelukohad** (Allison, Ellis 2001, 382). Seega sisendikontrolli puhul on tegemist *püügikoormuse piiramise*, samuti vastamisega küsimustele *kes sooritab kalapüüki, millal ja kuidas nad saavad püüda*. (Branch et al., 2006, 1653; Fulton et al., 2011, 6; Morison 2004, 412). Mis tahes juhtimise puhul, mis sätestab *mida* on lubatud püüda, on tegemist väljundi kontrolliga (Morison 2004, 411), mida reguleeritakse selliste vahendite kaudu nagu **lubatud kogupüük ja lubatud kaaspüükide limiidid** (Allison, Ellis 2001, 382). Lubatud kogupüügi üks laialdaselt kasutatavaid alamliike on **individuaalsed ülekantavad püügikvoodid**, mida saab rentida, pärandada või müüa (Sternier, Svedäng 2005, 87). **Tehnilised meetmed** piiravad püügivahendite efektiivsust või selektiivsust läbi selliste vahendite nagu minimaalne võrgusilma suurus ja teatud tüüpi seadmete lubamine (Allison, Ellis 2001, 382). Üldise printsiibi kohaselt on vajalik erinevaid poliitikainstrumente saavutamaks soovitud eesmärk, mis eeldab huvigruppide ja indiviidide ühistegevust ning arvestab bio-füüsiliste tingimuste varieeruvust (Greiner et al., 2000, 34). Tabelis 2 on välja toodud eelpool nimetatud sekkumisloogikate ja nendega kaasnevate poliitikainstrumentide ülevaade.

---

² **Püügikoht** omab kalanduspoliitikas, eriti EL tasandil olulist tähtsust. Püügikohtade järgi saab kalanduse laias laastus jagada merekalapüügiks (rannikuveed ja avatud ookeanid) ja magevee või sisevete kalapüügiks (jões, ojad, märgalad, järved, veehoidlad, tiigid) (Kura et al., 2004, 9 - 11). Sisevete kalapüük nõuab võrreldes merekalapüügiga oluliselt vähem ressursse, olles rohkem kättesaadavam ja tähtsam elatusallikas vaesematele inimestele ning aitab kaasa ka toiduga kindlustatusele ja tööhõivele (Smith et al., 2005, 360).

Tabel 2

Erinevate sekkumisloogikate alane võrdlus ja kalandus

	Bürokraatial põhinev	Turupõhine	Kogukonnapõhine	Kaasjuhtimine
Omandiõigus	Valitsus avalikkuse nimel	Valitsuselt üle kantud kaluritele	Kogukonna või kogukonna sees oleva grupi valduses	Jagatud kasutajagruppide ja valitsuse vahel
Kasutatavad poliitika instrumendid	Fookus sisenditel: <ul style="list-style-type: none"> • load • püügivahendite keelud • hooaja piirangud • püügi alade piirangud 	Fookus väljunditel kasutades individuaalseid kvote: <ul style="list-style-type: none"> • lubatud kogupüügi protsent või tonnaaž • piiratud sisendi kontrollid 	Fookus sisenditel või väljunditel: <ul style="list-style-type: none"> • püügivahendite limiidid • hooaja/ asukoha piirangud • pöörlev surve • suuruse piirangud 	Fookus sisenditel või väljunditel: <ul style="list-style-type: none"> • Varieeruv
Jõustamine	Trahvid või litsentsi tühistamine	Trahvid või kvoodi kaotamine	Sotsiaalsed sanktsioonid ja karistused	Varieeruv
Ühised elemendid	<ul style="list-style-type: none"> • valitsuse kontroll regulatsioonidega; • järelevalve ja jõustamise kulud; • teaduse ebakindlus põhjustab üle püüki; • omakasupüüdlik käitumine regulatsioonide väljatöötamisel; • agentuuri mõjutamine huvigruppide poolt; • ebaefektiivsus; 	<ul style="list-style-type: none"> • administratiivsed kulud kvootide jälgimisel ja eraldamisel; • majanduslikult tõhus ressursside jaotus individuaalsete kvootide kauplemisel; • vähendab kapitali mahutavust; • suuremad sissetulekud kalurite ja tootjate jaoks, tööstuse konsolideerimine ja laevade moderniseerimine; • kogukonna kaotamine; 	<ul style="list-style-type: none"> • kohapeal majandatud ja tugev kalapüüdjate kontroll; • kultuuri ja väikesemahulise kalanduse/ töötajate säilitamine; • reeglite ja kohalike olude sobitamine; • ebakindlad kalapüügi tavad; • raskused ohtude adresseerimisel kaugpüügi laevadelt; 	<ul style="list-style-type: none"> • suurem kalapüüdjate kaasamine ressursi haldamisel; • juhtimiskulude nihutamine valitsuselt tööstusele; • juhtimise võimekuse puudulikkus; • kehv jõustamine; • reeglite ja tingimuste sobitamine; • mitte kaubanduslike huvidega on raske osaleda;

	<ul style="list-style-type: none"> • aruandekohustuslikkus läbi valitsusasutuse mehhanismide 	<ul style="list-style-type: none"> • töötus ja väikeste kalapüüdjate kaotamine; • lühiajalise tulu teenimine kvootide jaotamisest • agentuuri mõjutamine kalapüügitööstuste poolt; • teaduslik ebakindlus lubatud kogupüügi määramisel; • aruandekohustuslikkus läbi valitsusasutuse mehhanismide 	<ul style="list-style-type: none"> • majanduslikult ebaefektiivne; • püügid kohalike juhtide poolt; • tundlikud kiirete muutuste osas tehnoloogias, varus või kultuuris; • aruandekohustuslikkus läbi sotsiaalsete mehhanismide; • limiteeritud väline aruandekohustuslikkus 	<ul style="list-style-type: none"> • väikesemahulised kalurid on ebasoodsalt mõjutatud; • agentuuri mõjutamine tööstuse poolt; • tööstuse ebakindlus püügi vähendamisel; • madalamad teaduskulud ja parem aja/ koha informatsiooni kasutamine; • vähene ühevaade valitsusest ja vähendatud aruandekohustuslikkus
--	---	--	---	---

Allikas: Imperial, Yandle 2005, 496 - 497

Eelnevat kokku võttes on käesoleva töö kontekstis läbivalt oluline keskenduda järgmiste punktide arengule: kalanduspoliitika eesmärgid, kalanduspoliitika sekkumisloogikad ja kalanduspoliitikas kasutatavad poliitikainstrumendid. Selleks, et saaks analüüsida kalanduspoliitika, sealhulgas sisevete kalanduse arengut euroopastumise kontekstis, on vaja saada ülevaade ka võimalikest lähenemistest ja kriteeriumitest euroopastumise mõjude hindamiseks.

1.2. Võimalikud lähenemised ja kriteeriumid euroopastumise mõjude hindamiseks

1.2.1 Euroopastumise kontseptsiooni põhiolemus

Teadusuuringud euroopastumise protsesside kohta algatati politoloogide poolt 1970. aastatel, kuigi mõiste ise muutus populaarseks alles 1990. aastatel kõrvalt ühtse Euroopa turu realiseerumisega (Wach 2010 viidatud Wach 2015, 11 - 12). Alles pärast 1990. aastate keskpaika muutus mõiste „euroopastumine“ eraldi iseseisvaks akadeemilise arutelu teemaks euroopa õpingutes (Sedelmeier 2011, 5) ning euroopastumine on hakanud keskenduma rohkem süstemaatiliselt EL poliitika siseriiklikele mõjudele (Knill 2001, 12).

Mõiste „euroopastumine“ kohta ei ole selget ja üldtunnustatud definitsiooni (Suurna, Kattel 2010, 647). Seda on rakendatud paljudes erinevates kontekstides, koos erinevate tähendustega otseselt või kaudselt (Featherstone, Kazamias 2000, 5). Kuidas mõistet käsitletakse ja kuidas selle mõju siseriiklikult on analüüsitud, sõltub suuresti teadusuuringu sotsiaalsetest ja poliitilistest perspektiividest (Suurna, Kattel 2010, 647).

Radaelli (2004, 4) on euroopastumise kohta välja toonud järgmist:

- euroopastumine peaks **selgitama** kultuuriliste muutuse protsesse, uute identiteetide teket, administratiivset innovatsiooni ja moderniseerimist;
- euroopastumine **hõlmab** euroopa poliitika loomist ja EL otsuste loomise mõju riigi süsteemidele;
- euroopastumine **mõjutab** nii liikmes- kui ka kandidaatriike.

Käesolevas töös käsitletakse terminit „euroopastumine“ Börzel ja Risse (2000, 4) poolt kirjeldatud definitsioonist, mille kohaselt lähtub euroopastumine kolmest erinevast aspektist: poliitikad, poliitikakujundamise protsessid ja institutsionaalne kontekst.

Euroopastumise uurimisel tuleb määratleda, mis on euroopastumise objekt ning kui palju muutusi on euroopastumine kaasa toonud (Radaelli 2003, 37). Siinjuures peab aga nentima, et üheltpoolt võivad EL taseme initsiatiivid päästa valla riiklikud reformid, muutes siseriiklikke struktuure või tõekspidamisi isegi, kui on täielik ühilduvus euroopa ja siseriikliku poliitika ning institutsionaalsete ettevalmistuste osas (Knill, Lehmkuhl 2002, 256 – 257). Teisalt aga näitavad empiirilised uuringud, et EL mõju siseriiklikule tasandile võib oluliselt varieeruda valdkondlike poliitikate ja riikide vahel (Knill, Lehmkuhl 2002, 256). Ehk EL tegevus mõnes poliitikavaldkonnas võib tuua kaasa fundamentaalseid reforme ühes riigis, kuid ei oma sarnast mõju teistes riikides (*Ibid.*, 2002, 256).

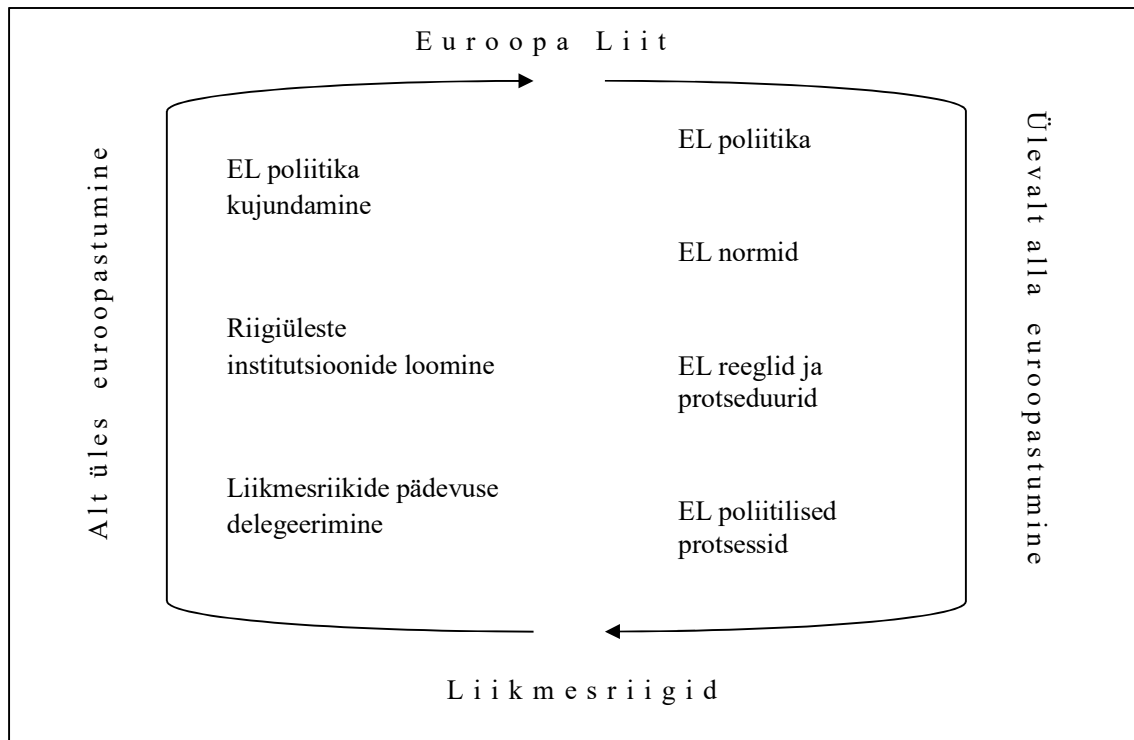
Samuti on ääretult oluline vaadelda euroopastumist kui kahe-suunalist protsessi (Börzel 2002, 193; Featherstone, Kazamias 2000, 6), mis on siseriiklike ja EL tasandite vaheline (Featherstone, Kazamias 2000, 6), sisaldades mõlemat ülevalt – alla ja alt – üles dimensioone (Börzel 2002, 193; Featherstone, Kazamias 2000, 6; Howell 2004, 24). Siinjuures Haverland ja Holzacker (2006, 1) on nimetanud alt – üles perspektiivi **Euroopa integratsiooniks** ning ülevalt alla perspektiivi liikmesriikide **euroopastumiseks**. Euroopastumise-alases akadeemilises debatis on Haverland ja Holzacker (2006, 2; vt ka Wach 2015, 14) eristanud esimest,³ teist⁴ ja kolmandat⁵ uuringute lainet (Joonis 1).

---

³ Esimene laine (alt-üles lähenemine) keskendus nii Euroopa integratsiooni protsessile, EL institutsionaalsele arengule kui ka uute normide, eeskirjade ja tavade kogumiku ja poliitika arengutele EL tasandil (Börzel 2002, 193; Haverland, Holzacker 2006, 2; Wach 2015, 14). Sel perioodil oli uuringute rõhuasetus seotud rahvusvaheliste suhetega (Bulmer, Lequesne 2002, 18; Haverland, Holzacker 2006, 2; Wach 2015, 14), kusjuures peamiselt analüüsiti institutsionaalseid, legaalseid, majanduslikke ja politoloogilisi faktoreid (Wach 2015, 14). Alt-üles perspektiiv euroopastumisse lükkab ümber perspektiivi, et kohalikud ja regionaalsed muutused on ajendatud EL institutsioonidest ja poliitikatest (Hachmann 2011, 1548).

⁴ Uuringute teine laine (ülevalt alla lähenemine) liikmesriikide euroopastumise kohta kasutab EL integratsiooni kui selgitavat faktorit mõistmaks siseriiklike poliitilisi muutusi ja jätkuvust (Haverland, Holzacker 2006, 2). Kooskõlas selle voolu eeldustega, EL ja selle institutsionaalset süsteemi koheldi kui eraldi poliitilist süsteemi (Wach 2015, 14). Antud dimensiooni on kirjeldatud kui survet hierarhiliste mudelite poolt, mida EL avaldab liikmesriikidele, näiteks läbi direktiivide ja regulatsioonide, mis otseselt või kaudselt põhjustavad reaktsioone ja muutusi riiklikul tasandil (Hachmann 2011, 1539).

⁵ Kolmas laine (tsirkulaarne lähenemine) Euroopa integratsiooni ja euroopastumise uuringutes on püüde luua terviklik kontseptsioon eeldades Euroopa integratsiooni ja euroopastumise vastastikust seotust ja samal ajal kombineerides alt-üles ja ülevalt alla lähenemisviisi (Riedel 2010, viidatud Wach 2015, 15).

Allikad: (Börzel 2003, 2; Wach 2015, 15)

Joonis 1. Tsirkulaarne euroopastumine ehk kombinatsioon alt üles ja ülevalt alla euroopastumisest.

1.2.2. Euroopastumise mehhanismid ja mõju siseriiklikule tasandile

Kirjanduses on välja toodud mitmeid mehhanisme, mille kaudu euroopastumine võib mõjutada liikmesriike (Börzel, Risse 2000, 6). Sisuliselt on olemas kahte tüüpi mehhanisme: **vertikaalne** ja **horisontaalne** euroopastumine (Radaelli 2003, 41). Vertikaalsed mehhanismid piiritlevad selgelt EL ja siseriikliku tasandi, kus poliitika tuleb omaks võtta, samas horisontaalsed mehhanismid vaatavad euroopastumist kui protsessi, mille puhul ei ole survet EL poliitika mudelid järgida (Radaelli 2003, 41). Veel täpsemalt, vertikaalsed mehhanismid põhinevad kohandamise survele, horisontaalsed mehhanismid hõlmavad poliitika raamimise erinevaid vorme (Radaelli 2002, 120; Radaelli 2003, 41).

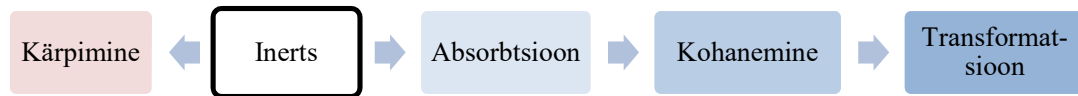
Knill ja Lehmkuhl (1999, 3) jagavad euroopastumise mehhanismid kolme erinevasse klassi, nimetades neid ka Euroopa poliitika kujundamise kolmeks ideaaljuhuks: **positiivne integratsioon**, **negatiivne integratsioon** ja „raamistav“ **integratsioon**. Üldiselt võib

positiivse integratsiooni arvata vertikaalsete mehhanismide hulka (Radaelli 2002, 121) ning negatiivse ja „raamistava“ integratsiooni horisontaalsete mehhanismide hulka (Radaelli 2002, 123).

Positiivse integratsiooni puhul määrab Euroopa poliitika konkreetsed institutsionaalsed tingimused, mida liikmesriik peab täitma, tähendades kõige otsesemaid institutsionaalseid nõudeid siseriiklikuks reguleerimiseks (Knill, Lehmkuhl 1999, 4, 10; Knill, Lehmkuhl 2002, 257 - 258). Samas, **negatiivse integratsiooni** puhul on Euroopa mõju piiratud – õigusaktid võivad ainult kaudselt mõjutada siseriiklikke korraldusi – muutes siseriiklikke võimaluste struktuure ja seega võimu jaotust ja ressursse siseriiklike toimijate vahel (Knill, Lehmkuhl 1999, 4). Neist kõige nõrgem on „raamistav“ **integratsioon**, mille puhul Euroopa poliitika ei kirjuta ette konkreetsed institutsionaalsed nõudeid ega muuda institutsionaalset konteksti strateegiliseks tõhustamiseks, aga mõjutab siseriiklikke kokkuleppeid veelgi kaudsemalt, muutes koduste toimijate uskumusi ja ootusi (Knill, Lehmkuhl 1999, 4; Knill, Lehmkuhl 2002, 258). Paljusid Euroopa poliitikaid võib iseloomustada euroopastumise erinevate mehhanismide seguna (Knill, Lehmkuhl 2002, 257).

Tulemused ehk **siseriikliku muutuse ulatus** ja **suund** (Börzel 2003, 15; Radaelli 2000, 11). Kirjanduse põhjal võib euroopastumine põhjustada siseriiklikke muutusi viiel erineval tasandil (Börzel, Risse 2000, 15; Radaelli 2002, 116; Radaelli 2003, 37): absorptsioon, kohanemine, transformatsioon, inerts ja kärpimine. Kõige suurem muutuste määr on **transformatsiooni** korral (Joonis 2). Transformatsiooni korral asendavad liikmesriigid olemasolevad poliitikad, protsessid ja institutsioonid uute vastu. Samas, **kohanemise** puhul liikmesriigid sobitavad euroopastumise surve, mistõttu on ka siseriiklik muutuste määr tagasihoidlikum (Börzel, Risse 2000, 15). Võrreldes eelnevatega eeldab **absorbtsioon**, et uue poliitika tingimused kohandatakse ilma administratiivseid struktuure muutmata ning et uus poliitika ei ole vastuolus olemasolevate halduspõhimõtetega (Héritier 2001, 54). Lisaks on kirjanduses välja toodud muutuse puudumise olukord ehk **inerts** (Börzel 2003, 15; Radaelli 2000, 11; Radaelli 2002, 116; Radaelli 2003, 37), mille puhul liikmesriigid võitlevad vastu kohandustele, mis on vajalikud selleks, et rahuldada Euroopa nõudeid (Börzel 2003, 15). Radaelli (2000, 11; 2002, 117; 2003, 38) väitel võib esineda ka olukordi, mil riiklikud poliitikad muutuvad vähem euroopalikuks ehk toimub negatiivne euroopastumine ehk **kärpimine**.

Allikad: Börzel, Risse 2000, 15; Börzel 2003, 15; Radaelli 2000, 11; Radaelli 2002, 116; Radaelli 2003, 37 põhjal

Joonis 2. Siseriiklike muutuste tasandid ja määrad.

Euroopastumise mõjude uurimisel on võtmekohaks „institutsionaalse mittesobivuse“ aspekt siseriiklikul tasandil (Bulmer, Lequesne 2002, 17; Börzel, Risse 2000, 7). Uus institutsionalism jaguneb teaduskirjanduse põhjal mitmeks institutsionalismiks: ratsionaalne valik, sotsioloogilised ja ajaloolised variandid (Hall, Taylor 1996, 5; Pollack 2007, 2). Neist **ajaloolise institutsionalismi** ja selle komponendi idee **rajasõltuvuse** kohaselt võivad minevikus tehtud valikud püsida, juhtides mõistmisele, et muutumine ei ole lihtne – muutused on sõltuvad paljudest eelnevatest sündmustest, kindlate institutsionaalsete korralduste juurdumisest ning positiivset tagasisidet väljendavatest sotsiaalsetest protsessidest, mis seetõttu loovad ajaloolise arengu harulisi mustreid (Kickert, Meer 2011, 476 – 477; Levi 1997, 28; Pierson 2004, 21; Pollack 2007, 3). Samas, **ratsionaalne institutsionalism** viitab sellele, et euroopastumine viib siseriikliku muutuseni läbi toimijate erineva mõjuvõimu, millest tulenevalt toimub ressursside ümberjaotamine siseriiklikul tasandil ning **sotsioloogiline institutsionalism** viitab sellele, et euroopastumine viib siseriikliku muutuseni läbi sotsialiseerimise ja kollektiivse õppimise protsessi, mille tulemuseks on seadusandluse arvesse võtmine ja uute identiteetide areng (Börzel, Risse 2000, 2).

Eelneva põhjal kalanduspoliitika ja euroopastumise omavahel sidumiseks on nii EL kui ka Eesti kalanduspoliitika (sh sisevete kalanduse) arengu puhul edasistes peatükkides keskendunud järgnevalt nimetatud pidepunktidele:

- 1) Missuguseid faase nii ajalisel kui sisulisel tasandil saab kalanduspoliitika osas nii EL kui ka Eesti tasemel eristada?
- 2) Kuidas on EL kalanduspoliitika puhul üles ehitatud otsustusprotsess ja kas see on kuidagi mõjutanud Eesti kalanduspoliitika otsustusprotsessi kujunemist?

- 3) Millisel tasandil on euroopastumine Eesti kalanduspoliitikas põhjustanud siseriiklikke muutusi ning mida on nimetatud muutused andnud ja millest on need muutused tulenenud?

Töö piiratud mahtu arvestades on autori arvates nimetatud punktid piisavad mõistmaks, kas ja mil määral on EL kalanduspoliitika mõjutanud Eesti kalanduspoliitikat ja selle ühte haru sisevete kalanduse korraldust.

2. KALANDUSPOLIITIKA ANALÜÜS EUROOPASTUMISE KONTSEPTSIOONI KONTEKSTIS

Mõistmaks Eesti kalanduspoliitika arengut ja selles tehtud muudatusi enne ja pärast EL-ga liitumist, on vajalik teada, mida kujutab endast EL kalanduspoliitika. Käesolevas peatükis antakse ülevaade EL kalanduspoliitika mõistest ja arengust, reguleerimisalast, EL kalanduspoliitika juhtimise tasanditest ja sekkumisloogikast.

EL kalanduspoliitika mõiste ja areng

EL **instrument** kalapüügi juhtimisel on ühine kalanduspoliitika (ÜKP) (Frey, Guðmundsson 2003, 12, Pita et al., 2012, 349; Schare 2006, 18) ehk tegemist on EL kalanduspoliitika raamvõrgustikuga (Hegland 2009, 5). Osade autorite kohaselt pärineb ÜKP 1957. aasta Rooma lepingust, milles see oli põllumajanduspoliitika osa (Frost, Andersen 2006, 739; Loizou et al., 2014, 42). Samas, teiste autorite kohaselt ulatuvad ÜKP juured tagasi 1970. aastate algusesse (Boude et al., 2001, 313; Hegland, Raakjær 2008, 134; Laurec, Armstrong 1997, 65; Long 2010, 290; Pita et al., 2012, 349), kui võeti vastu esimesed kalandusalased Nõukogu määrused (Frost, Andersen 2006, 739), mis seadsid raja kalanduspoliitika juhtimise osas EL-s (Hegland, Raakjær 2008, 134). Esmakordselt jõustus ÜKP 1983. aastal (*Council Regulation 170/83*), pärast mida on kalanduspoliitikat reformitud iga kümne aasta tagant (*Council Regulation 3760/92*; Nõukogu määrus 2371/2002; Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013). Selle korrapäraselt muutumine on tingitud õiguslikust nõudest, et ÜKP (nagu iga EL ühine poliitika) vaadatakse üle iga 10 aasta tagant (Cardinale et al., 2013, 50; Mesnil 2012, 475).

Reguleerimisala

ÜKP keskendub rangelt mitmeaastastele plaanidele olles peamine vahend kaitsmaks mere bioloogilisi ressursse ja saavutamaks jätkusuutlikkuse **eesmärke** (Prellezo, Curtin 2015, 44). ÜKP **kaitseb** kalavarusid läbi **lubatud kogupüügi** ja **tehniliste meetmete** seadmise ning **kontrollides laevastiku võimsust** ja **piirates merel veedetud aega** (Daw, Gray 2005, 189). Lisaks on instrumentidest läbi aegade kasutusel olnud **toetused** (Surís-Regueiro et al., 2011).

„Ühine kalanduspoliitika peaks **tagama**, et püügitegevus ja vesiviljelus toetaksid keskkonna, majanduse ja sotsiaalsed jätkusuutlikkust.“ (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013). „Ühise kalanduspoliitika eesmärk on tagada, et mere bioloogiliste elusressursside kasutamise kaudu taastatakse ja hoitakse püütavate liikide populatsioonid tasemetel, mis ületavad maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saamiseks vajalikke tasemeid.“ (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013, art 2).

ELs on liikmesriikide kalavarud ühine ressurss (Andersen et al., 2009, 497; Boude et al., 2001, 313; Laurec, Armstrong 1997, 61 - 62), **mistõttu püügivõimsuse üldised limiidid ja püügikoormus** (bioloogiline juhtimine) on vastu võetud EL Nõukogu poolt, samal ajal, kui valiku konkreetse **majandamise süsteemi** (majanduslik juhtimine) osas teevad liikmesriigid ise (Andersen 2009, 497 - 498). EL-s kehtib põhimõte, et ühenduse kaluritel peab olema kalavarudele võrdne juurdepääs: rannikuala (12 miili) on jäetud kohalikele kaluritele, majandusvöönd (200 miili) on majandatud EL poolt (Boude et al., 2001, 313). Samas, kolmandate riikide vetes kaugpüügiga tegelevate laevade puhul on hea, kui EL liikmesriigid on saavutanud ühised seisukohad ning sellest tulenevalt rahuldavad kokkulepped nende riikidega (Laurec, Armstrong 1997, 61 – 62).

ELs määratletakse kalapüüki ajana, mille jooksul laeva püügivõimsust tegelikult kasutatakse, kusjuures Euroopa Ühenduse õiguse kohaselt tähendab kalapüük laeva püügitegevust ja seda mõõdetakse päevades.⁶ Ehk suures osas on keskendunud suuremahulisele laevadega merepüügile, samas Guyader et al., (2013, 1 – 2) on välja toonud, et kõikides EL liikmesriikides on esindatud väikesemahuline kalapüük, mida iseloomustavad järgmised asjaolud:

- koosnevad suhteliselt väikestest võrdlemisi madala tööjaotusega kalapüüdjate gruppidest;
- laevad on tavaliselt väikesemõõtmelised ning võrreldes suurte laevadega vajavad need väiksemaid investeeringuid;
- kasutatakse erinevaid püügitehnikaid;
- püük toimub kaldale võrdlemisi lähedal kestes päeva või vähem ning on suunatud hooajaliselt muutuvatele mitmekesistele ressurssidele;

---

⁶ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile püügivõimsuse ja -koormuse näitajate parandamise kohta ühise kalanduspoliitika raames /* KOM/2007/0039 lõplik */ /, lk 10.

- saagid on väiksemad, väärtuslikumad ja on tihti mõeldud turistidele või kõrge ostujõuga EL turu jaoks.

EL tasandil on tõdetud, et teatava kalastamise puhul saaks kalapüüki siiski täpsemalt määratleda püügivahendite kasutamise aja põhjal.⁷

EL kalanduse juhtimise tasandid ja sekkumisloogika

Symes (2012, 6 -7) analüüsist nähtub, et EL ÜKP reguleerimisala jääb objekti suhtes kaugeks, ebaoluliseks ja teostamatuks ning otsuste tegemise tasand ja struktuur ei ole sobiv majandamiseks mitmekesiseid ja tundlikke mereökosüsteeme. Täpsemalt, üldine lähenemine kalanduse haldamisele on määratud Euroopa Komisjoni ja Ministrite Nõukogu poolt, mistõttu institutsionaalne väljakutse on tasakaalustada ÜKP nõudeid individuaalsete riikide unikaalsete kultuuriliste ja poliitiliste traditsioonide osas (Mikalsen, Jentoft 2008, 176). Arvestades ÜKP ulatust, siis nii 2002. aasta eelne kui ka 2002. aastal kehtima hakanud ÜKP põhinesid **ülevallt alla juhtimise** protsessil (Blyth et al., 2002, 508; Coffey 1999, 39; Gray, Hatchard 2003, 546; Linke, Jentoft 2013, 337) – juhtimine oli **tsentraliseeritud väga kõrgel tasemel** (Prellezo, Curtin 2015, 45).⁸ Sellega oldi vastuolus 1990ndate keskpaigas võetud seisukohale, et **subsidiarsuse** põhimõtte kohaselt tuleb otsused teha võimalikult madalal tasemel – kõik, mida saab otsustada liikmesriigi tasemel, ei tuleks üle kanda EL tasemele (Laurec, Armstrong 1997, 66). Tänu viimasele olulisele kalanduspoliitika reformile, hakati esimest korda rakendama Lissaboni lepingut, mis eeldab kaasotsustamis menetlust Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu vahel – varasemalt oli ÜKP reformi püüde saavutada kokkulepe EL Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel (Pastoors 2014, 102). Ülevaade EL kalanduse juhtimise asutustest ja organisatsioonidest ning nende pädevustest on antud Tabelis 3.

---

⁷ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile püügivõimsuse ja -koormuse näitajate parandamise kohta ühise kalanduspoliitika raames /* KOM/2007/0039 lõplik */ , lk 10.

⁸ 2002. aasta ÜKPd eristab 2002. aasta eelsest ÜKPst asjaolu, et lühiajalistelt plaanidelt mindi üle pikaajalistele plaanidele (Nerheim 2004, 32) ja 2002. aastal kehtima hakanud ÜKP põhines lisaks veel peaaegu eranditult teadusliku juhtimise protsessil (Linke, Jentoft 2013, 337).

Tabel 3

EL kalanduse juhtimise tasandid ning pädevused

Asutus / Organisatsioon	Ülesanded
EL (Põllumajanduse ja Kalanduse Ministrite) Nõukogu	<ul style="list-style-type: none"> • Koosolekute pidamine erinevatest liikmesriikidest pärit kalanduse eest vastutavate ministritega, kes omavad kindlat häälte arvu. • Kalandusnõukogus on suurenenud istekohtade arv üheksalt 1982. aastal 27ni 2007. aastal. • Ainus institutsioon, mis on volitatud algatama, kavandama ja esitama õigusakte ÜKP valdkonnas. • Lubatud kogupüükide seadmine. • Kvootide määramine. • Kokkulepete kooskõlastamine kolmandate riikidega.
Euroopa Komisjon	<ul style="list-style-type: none"> • Ettepanekute tegemine Nõukogule. • Võib jõustada erakorralised meetmed. • Komisjoni juhitakse volinike kolleegiumi poolt, kes on määratud liikmesriikide valitsuste poolt. • Komisjonil on nõrgemad volitused võrreldes liikmesriikidega seoses otsese kalapüügi kontrolli ja järele valvega.
Teadlased	<ul style="list-style-type: none"> • Nõu andmine Euroopa Komisjonile. • Tähtsaim: Rahvusvaheline Mereuurimise Nõukogu.
Euroopa Parlament	Konsultatiivne roll.
Piirkondlikud Nõuandekomisjonid (kuni 2002. aasta reformini Tootjaorganisatsioonid)	<ul style="list-style-type: none"> • Tegutsevad regionaalsel tasandil. • Koosseisu kuuluvad ka kalandussektori esindajad (Nõukogu otsus 585/2004, art. 5) ja Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur (Nõukogu määrus 768/2005). • Pakuvad Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele ÜKP alast nõustamist ning tagavad sidusrühmade tõhusa kaasamise.⁹
Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur	Tehniline haldusorgan, mis korraldab liikmesriikide koostööd ja nende tegevuse koordineerimist kalapüügi kontrollimisel ja inspekteerimisel (Nõukogu määrus 768/2005).
Euroopa Kohus	Kutsutakse kokku otsustamiseks vaidluste üle kalandusalastes küsimustes.

Allikad: (Andersen et al., 2009, 497; Boude et al., 2001, 314; Hegland 2009, 8; Hegland, Raakjær 2008, 134; Laurec, Armstrong 1997, 66; Linke, Jentoft 2013, 339; Mardle et al., 2002, 421; McLean, Gray 2009, 459; Nerheim 2004, 33; Pita et al., 2012, 352; Stokke, Coffey 2004, 122; Rätz et al., 2010, 1032; Symes 2012, 5)

Koostaja: autor

Piirkondlike nõuandekomisjonide loomist 2004. aastal ning Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuuri kui sõltumatu asutuse tekkimist 2005. aastal võib EL tasandil mõista kui võimu dispersiooni **keskselt valitsemiselt mitme tasandilise valitsemise** poole (Hegland 2009, 10,

⁹ Ettepanek:nõukogu otsus, millega muudetakse otsust 2004/585/EÜ, millega asutatakse ühise kalanduspoliitika raames piirkondlikud nõuandekomisjonid. /* KOM/2006/0732 lõplik - CNS 2006/0240 */.

12). Nimelt nõuandekomisjonide roll seisnes kalanduse sidusrühmade kaasamise lubamisel poliitika väljatöötamisel (Linke, Jentoft 2013, 337; Long 2010, 291; Prollezo, Curtin 2015, 45). Teisest küljest, nõuandekomisjonide roll on piiratud liikmesriikide ja komisjoni nõustamisega, mistõttu nende soovitusel ja nõuannetel ei ole võimu teostamise legaalsel staatust (Long 2010, 295; Prollezo, Curtin 2015, 45). Seega, sidusrühmade osalemine otsuste tegemisel on piiratud, sest EL kalanduse juhtimise süsteemi eesmärgiks on enamasti konsulteerida kaluritega, kuid ei ole kohustatud aktsepteerima nende nõuandeid (Pita et al., 2012, 352).

ÜKP reformi puhul tunnistatakse, et ülevalt alla mikro juhtimine EL tasandil ei ole olnud piisavalt paindlik ja kohandatav kohalike oludega (Prollezo, Curtin 2015, 45), mistõttu kaasati erinevad huvigrupid aitamaks kaasa ÜKP reformile läbi konsultatiivprotsesside (Santiago et al., 2015, 86). Seega nagu eelnevast analüüsist nähtub, siis EL tasandil on proovitud järjest enam leida võimalusi ülevalt – alla juhtimise asemel rakendada nii **turupõhist** kui ka **kaasjuhtimist**, püüdes otsuste tegemisse kaasata nii liikmesriikide kui ka otseselt kalapüügi ja selles valdkonnas tegelevaid inimesi. McLean ja Gray (2009, 459) jõudsid EL institutsioone analüüsides ja kokku võttes järeldusele, et ÜKP puhul on **ajaloolise institutsionalismi elemendid** tugevad, sest kalanduse juhtimise puhul toimub endiselt ülevalt alla juhtimine. Ka Hegland ja Raakjær (2008, 131, 134, 151, 156) jõudsid sarnasele järeldusele, tõdedes, et ÜKP reformid on olnud **rajasõltuvad**, sest kohe alguses tehtud otsused seadsid raja kalanduspoliitika ja kalanduse juhtimise suuna osas – EL kalanduspoliitikat iseloomustab suhteline stabiilsus. Seega, ÜKP puhul on tegemist olnud läbi aegade ühe väga stabiilse ja ajas vähe muutuva poliitikaga, mille alusel püütakse kaitsta ja samas säästlikult kasutada EL ühiseid kalavarusid, samal ajal püüdes täita bioloogilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid eesmärke.

3. EESTI KALANDUSPOLIITIKA ARENGU ANALÜÜS EUROOPASTUMISE KONTEKSTIS

3.1 Uurimismetoodika

Magistritöö empiirilise osa fookuses on Eesti kalanduspoliitika areng euroopastumise kontekstis ja EL mõju Eesti sisevete kalandusele. Uurimisküsimustele vastamiseks kasutatakse kvalitatiivset analüüsi. Kvalitatiivse analüüsi puhul peavad andmed olema tõendatud ja uuritava teemaga tuleb põhjalikult tutvuda (Bryman 1984, 37, 38).

Töö koostamiseks vajalike andmete saamiseks ja võrdleva analüüsi kokku panekuks kasutatakse dokumendianalüüsi Riigi Teataja (edaspidi RT) võrguväljaande veebilehel olevate kalandusalaste seaduste ja määruste, Riigikogule saadetud kalandusalaste seaduseelnõude ja nende seletuskirjade läbitöötamise näol. Samuti analüüsitakse kalanduse valdkonnas koostatud strateegilisi dokumente. Dokumendianalüüsi eelisteks on dokumendianalüüsi käigus selgust, sisu ja täiendavad andmed, samuti pakub dokumendianalüüs vahendeid muutuste ja arengute jälgimiseks (Bowen 2009, 30 – 32).

Euroopastumise teooria kohaselt peavad EL institutsioonid kandidaatriikide puhul kasutama pehmemaid instrumente võrreldes aluslepingus toodud sanktsioonidega mõjutades kandidaatriike kõige enam läbi tingimuslikkuse (Sedelmeier 2011, 6, 10). Kandidaatriigid ei võta EL reegleid vastu, kui EL ei sea nende vastu võtmist kui preemia tingimust (Schimmelfennig, Sedelmeier 2004, 672). Sellega seoses uuritakse käesolevas töös Eesti kalanduspoliitikat enne ja pärast EL-ga liitumist.

Empiirilise osa esimeses pooles analüüsitakse Eesti kalanduspoliitika kujunemist alates Eesti taasiseseisvumisest, sest just siis pandi alus kalandusalasele seadusandlusele. Empiirilise osas teises pooles analüüsitakse aega, kui Eesti on olnud EL liige. Empiirilise osa kolmandas osas diskuteeritakse selle üle, millised muutused Eesti kalanduspoliitikas on toimunud EL kalanduspoliitiliste eesmärkide täitmise tulemusena, kas muutustele on ka muid selgitusi ning kui palju on need muutused mõjutanud sisevete kalanduse arengut. Lõpuks püütakse anda

soovitusi edaspidiseks, seejuures ei pakuta välja ühtegi õiget ja siduvat lahendust, vaid püütakse välja tuua punktid, mida võiks üle vaadata ja mille üle võiks arutada. Töös välja toodud seisukohad tuginevad teoreetilise analüüsi põhjal tehtavatel järeldustel ja ei ole kuidagi seotud autori igapäevase tööga.

3.2 Eesti kalanduspoliitika areng enne Euroopa Liiduga liitumist

Käesolevas peatükis analüüsitakse Eesti kalanduspoliitika arengut alates Eesti taasiseseisvumisest kuni ELga liitumiseni (august 1991 – aprill 2004). Selle perioodi saab vastavalt riigis ja kalanduspoliitikas toimunud arengutele jagada kolmeks. **Pärast Eesti taasiseseisvumist** võeti 1991. aastal vastu Eesti Vabariigi kalapüügiseadus kui uus õiguslik alus kalapüügi läbiviimiseks (Vetemaa 2002, 2). Paraku jäi selle alusel toimunud kalanduse korraldus kiirelt maha 1990. aastate alguses Eestis aset leidnud tormilisele arengule - **1996. aastast** jõustatigi uus kalapüügiseadus (Vetemaa 2002, 3). Suuremad muutused Eesti kalanduspoliitikas hakkasid toimuma **2000. aastast**, kui Eesti kalapüügiseadusesse tehti esimesed EL õigusaktidest tulenevad muudatused,¹⁰ millele lisandus kaks aastat enne ELga liitumist kokkulepe vastastikuste tariifsete soodustuste andmise kohta kalandussektoris, milles käsitleti ka siseveekogudest püütud saadusi.¹¹ 2004. aastal jõustati lisaks kalapüügiseadusele kalandusturu korraldamise seadus,¹² mille väljatöötamine oli eeskätt tingitud ÜKP rakendamise vajadusest Eestis, kuid samas oli ka kõnealune valdkond olnud senini suures osas reguleerimata.¹³ Kalapüügiseadus on alates taasiseseisvumisest olnud ainus Eestis kalanduspoliitika alusdokument, mis sisaldab ühtseid kalanduspoliitilisi eesmärgi.¹⁴

Kalanduspoliitilised eesmärgid

Käesolevas töös käsitletakse kalapüügiseaduse eesmärgi Eesti kalanduspoliitiliste eesmärkidena. Kui esimene kalapüügiseadus „reguleeris suhteid, mis tekkisid looduslike kala, jõesilmu, samuti jõevähi ja teiste veeselgrootute varude ning veetaimede varude valdamisel,

¹⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõud 173 SE, Seletuskiri.

¹¹ Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Eesti Vabariigi vahelise assotsieerumislepingu (Euroopa lepingu) lisaprotokoll, millega kehtestatakse kala ja teatavate kalandustoodetega kauplemise kord (RT II 2002, 6, 17).

¹² Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593).

¹³ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 157 SE, Seletuskiri.

¹⁴ Vene (2006, 4) tõi oma magistritöös välja, et „Eesti kalanduse korraldamisel on vajalik süsteemne lähenemine arengukava koostamise kaudu.“ Seda dokumenti ei ole töö autori andmetel tänaseni loodud.

kasutamisel ja käsutamisel Eesti Vabariigi kalanduslikes veekogudes“, ¹⁵ siis teine kalapüügiseadus reguleeris suhteid kalapüügil ja veetaimede kogumisel.¹⁶ Enne ELga liitumist sai kalapüügiseaduse ülesandeks „kala- ja veetaimevarude jätkusuutliku kasutamise tagamisele lähtuvalt kohuseteadliku kalanduse põhimõtetest“. ¹⁷ Viide rahvusvaheliselt tunnustatud kohuseteadliku kalanduse põhimõttele on kehtiv siiani, ¹⁸ sest see on ELs kalapüügi regulatsiooni alus.¹⁹ Seega, praegu kehtiva kalanduspoliitilise eesmärkide seadmine on suuresti sõltuv EL õiguspõhimõtetest, mis said juba alguse enne liitumist EL-ga.

Reguleerimisala

Kohe pärast Eesti taasisesvumist olid kalavarud vastavalt riiklikus või munitsipaalhalduses või eraomanduses: haldajad andsid kalapüügi kogumise lubasid, kehtestasid tasu kalapüügiõiguse kogumise eest ja korraldasid ka püügi- ja kogumispiirkondade arvestust ja registreerimist.²⁰ Rannakülas ja veekogude ääres alaliselt elavatel füüsilistel isikutel või nende organisatsioonidel oli kalapüügi kogumise eelisõigus.²¹ Kalapüüki reguleeriti püügimahtude, püüniste arvu või muude piirangutega.²² Seega, juba esimese kalapüügiseaduse kehtimise ajal olid kalanduse reguleerimisel kasutusel erinevad instrumendid, sh tasud ja keskkonnakasutusload. Ka olid määratud tehnilised meetmed ²³ ning kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis.²⁴ Enne ühinemist EL-ga Eesti kalanduspoliitikas tehtud muudatused on kokkuvõtvalt kajastatud Tabelis 4 (põhjalikum ülevaade Lisa 1). Nimetatud muudatuste puhul on märgitud, kas muudatus toimus EL tõukel või siseriiklikust vajadusest lähtuvalt ning kas muudatus avaldas mõju sisevete kalandusele.

---

¹⁵ Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516), § 1.

¹⁶ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384), § 1.

¹⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9), § 1.

¹⁸ Kalapüügiseadus (RT I, 17.03.2015, 1), § 1.

¹⁹ Kalapüügiseaduse eelnõu 801 SE, Seletuskiri.

²⁰ Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516), § 5, § 7, § 12, § 27.

²¹ Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516), § 13 lõige 1.

²² Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516), § 17 lõige 2.

²³ Keskkonnaministri 16. oktoobri 1992. a määruse nr 26 (RTL 1992, 10, 0) „Kalapüügieeskirjade kehtestamisest“.

²⁴ Kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis (RT I 1994, 35, 544).

Tabel 4

Enne EL liitumist tehtud muudatused Eesti kalanduspoliitikas

Muudatus	EL tõuge	Siseriiklik korraldus	Mõju sisevete kalandusele
Harrastuspüügiõiguse andmise süsteemi ümber kujundamine, sh harrastuspüügil püütud kala müümise ja ostmise keelamine. ²⁵		+	+
Rannaküla elaniku (hilisemalt piiratud püüdja) õigus kala püüda kutselise kalapüügi vahenditega. ²⁶		+	+
Õigus püüda kala kutselise kalapüügi vahenditega äriregistrisse registreeritud isikul ²⁷ ning ajaloolise püügiõiguse mõiste seadusesse toomine ²⁸ ja loa andmine selle võõrandamiseks. ²⁹		+	+
Erisuse tegemine kaluri ja kalalaeva kalapüügiloa vahel. ³⁰		+	+
Lubatud aastase väljapüügi mahtude kehtestamine riigi ulatuses rahvusvaheliselt kontrollitavate kalaliikide (räim, kilu, tursk, lõhe) osas, arvestades kalavarude seisundit ja rahvusvahelisi lepinguid. ³¹		+	+
Lubatud püügivahendite arvude ja vajadusel ka lubatud väljapüügimahtude kehtestamine maakondade ja püügipiirkondade kaupa. ³²		+	+
Kalapüügitasu määramine igaks kalendriaastaks, lähtudes püügivahendi liigist, selle püügivõimsusest ja püügipiirkonna eripärast ja arvestades väljapüütava kalakoguse harilikku väärtust. ³³		+	+
Eraldi püügiõigustasu meetodika määramine siseveekogudele, kus riik teeb kulutusi angerjavaru taastootmiseks. ³⁴		+	+
„Kalapüügiõiguse tasu välislaevadele Eesti majandusvööndis või kalapüügiõiguse tasu Eesti lipu all sõitvatele laevadele kalapüügi eest lepingu alusel väljaspool Eesti jurisdiktsiooni asuval veelal määrab rahvusvaheline kokkulepe.“ ³⁵		+	+

²⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9), § 2.

²⁶ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 6 lõige 2.

²⁷ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 6 lõige 4.

²⁸ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 9 lõige 3.

²⁹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 18, 88) § 4.

³⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 13 lõige 3.

³¹ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384), § 13 lõige 4 punkt 1.

³² Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384), § 13 lõige 4 punkt 4.

³³ Kalapüügiseaduse § 15 muutmise ja täiendamise seadus (RT I 1996, 27, 567) § 1.

³⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2002, 41, 250) § 4.

³⁵ Kalapüügiseaduse § 15 muutmise ja täiendamise seadus (RT I 1996, 27, 567) § 1.

Kalapüügiseaduse sätete laienemine Eesti lipu all sõitvale laevale väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni all olevat veeala, kui rahvusvahelised lepingud ei sätesta teisiti. ³⁶		+	
Kalalaevade riikliku registri asutamine ja laevade registris registreerimise kohustus ³⁷ ning keeld uute kalalaevade registrisse toomiseks ilma, et eelnevalt laevu kustutataks. ³⁸	+		
Kala kvaliteedinõuete kehtestamine. ³⁹	+		+

Koostaja: autor

Tabel 4 analüüsist selgub, et enne EL-ga ühinemist viidi suur osa muudatusi sisse Eesti kalanduspoliitikas lähtuvalt siseriiklikest vajadustest, välja arvatud rahvusvaheliste lepingutega reguleeritavatel veealadel. Lisaks merel kalapüüki reguleerivatele rahvusvahelistele kokkulepetele sõltus Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve püügikorraldus kokkulepetest Venemaa Föderatsiooniga. Kusjuures ka seal toimusid muutused: riikide vahel kokkulepitud väljapüügimahud olid kuni aastani 1999. a. soovituslikud, kuid alates 2000. a. kehtivad kokkulepitud püügimahud kui riikidevahelised kvoodid („Peipsi kalanduse arengukava 2005 – 2009“, 26).

Siseriiklikul tasemel püüti kutselise kalapüügiga tegelejat hakata eristama harrastuspüüdjast ja rannaküla elanikust (hiljem piiratud kalapüüdjast) lubades kutselise kalapüügivahenditega püüda äriregistris registreeritud ettevõtjal.⁴⁰ Lisaks loodi ja kujundati välja ajaloolise püügiõiguse süsteem⁴¹ ning anti õiguse võõrandada kutselist kalapüügiõigust,⁴² millega hakati kutselisest kalapüügiõigust võrdsustama ettevõttele kuuluva varana. Lisaks kujundati siseriiklikult välja püügivõimaluste eraldamise ja tasude süsteem, kusjuures tasude osas tehti erisus siseveekogude puhul, kuhu asustatakse angerjat.⁴³

EL tõukel loodud kalalaevade riiklikus registris olevate laevade alajaotusesse rühmitamise kriteeriumitega⁴⁴ pandi alus praeguseni kehtivale kutselise kalanduse jaotusele: Läänemere

³⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 13, 92) § 1.

³⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 13 lõige 5.

³⁸ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 3.

³⁹ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593) § 9.

⁴⁰ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 6 lõige 4.

⁴¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 9 lõige 3.

⁴² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 18, 88) § 4.

⁴³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2002, 41, 250) § 4.

⁴⁴ Vabariigi Valitsuse 9. märtsi 2004. a määruse nr 62 (RT I 2004, 14, 98) „Kalalaevade alajaotustesse rühmitamise kriteeriumid, segmenti kantavatele kalalaevadele esitatavad nõuded ja kalalaevade segmenti juurdelisamise võimalus“ § 3, lõige 1 punktid 1 - 4.

traalpüük, Läänemere rannapüük, Atlandi ookeani kaugpüük ja sisevete püük (Frey, Guðmundssoni 2003, 4). Lisaks merel püüdvatele kalalaevadele hakkas EL mõjutama Eesti kalandust läbi kala kvaliteedinõuete kehtestamise,⁴⁵ mis hakkasid kehtima ka sisevetel kalapüügi ja töötlemisega tegelevatele ettevõtetele.

Seega, EL liitumise eelsel perioodil sisse viidud muutused olid suures osas tingitud siseriiklikust vajadusest ning rahvusvahelistest kokkulepetest. EL tõukel loodi enne ühinemist kalalaevaregister ning uute laevade registrisse toomise keelamisega, ilma, et eelnevalt laevu kustutataks, püüti tagada püügikoormuse mitte suurenemine. Lisaks kehtestati kala kvaliteedinõuded, mis mõjutas kõiki kutselise kalapüügiga tegelevaid ettevõtteid.

Kalanduse juhtimise tasandid ja sekkumisloogika

Kalanduse seadusandluse analüüsist selgus, et 1990. aastate alguses kujundati välja Eesti kalanduspoliitikat korraldavate ja selle elluviimise eest vastutavate asutuste struktuur (Joonis 3), mida sarnaselt reguleerimisalale muudeti oluliselt 1999. aastate teises pooles. Kalaameti ülesanded läksid üle Keskkonnaministeeriumile,⁴⁶ maavalitsuste keskkonnaosakonnad korraldati ümber Keskkonnaministeeriumi struktuuriüksusesse kuuluvateks maakondlikeks keskkonnateenistusteks ning Keskkonnainspeksioon, Mereinspeksioon ja maavalitsuste keskkonnainspektorid ühendati ühtseks Keskkonnainspeksiooniks.⁴⁷ 2000. aastast hakkas Põllumajandusministeerium osalema EL ühtse kalanduspoliitika korraldamises.⁴⁸ Samal aastal loodi Põllumajandusministeeriumi haldusalasse ka Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).⁴⁹ Seega, 1990. aastate teisest poolest sai alguse võimu tsentraliseerimine: vastutus kalanduspoliitika loomise ja elluviimise eest viidi üle kahe ministeeriumi haldusalasse. Lisaks selgus seadusandluse analüüsist, et Eesti sai EL tõukel liitumise eelselt juurde täiendavaid kohustusi, mis jaotati nimetatud asutuste vahel (Lisa 2).

---

⁴⁵ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593) § 9 lõiked 1 - 3.

⁴⁶ Vabariigi Valitsuse 25. veebruar 1997. a määrus nr 42 (RT I 1997, 16, 272) „Vabariigi Valitsuse määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamine tulenevalt Kalaameti ümberkorraldamisest“ punktid 1 ja 2.

⁴⁷ Vabariigi Valitsuse seaduse ja selle rakendamise seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu 198 SE, Seletuskiri.

⁴⁸ Vabariigi Valitsuse 30. novembri 2000. a määrus nr 388 (RT I 2000, 91, 588) „Vabariigi Valitsuse 17. märtsi 2000. a määruse nr 85 «Põllumajandusministeeriumi põhimäärus» muutmise“ punkt 5.

⁴⁹ Põllumajandusministri 21. juuli 2000. a määrus nr 52 (RTL 2000, 86, 1282) „Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti põhimäärus ning struktuur ja teenistujate koosseis“ § 1.

Kalanduspoliitilisi õigusakte analüüsid selgus, et Eesti on pärast taasiseseisvumist püüdnud pidevalt leida erinevaid koostöövõimalusi teiste riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Neist tähtsaimateks võib pidada välislepinguid Vene Föderatsiooniga⁵⁰ ja Euroopa Ühendusega⁵¹ ning kalapüüki ja mereuurimist reguleerivate rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimist.⁵² Seega, koostöö Venemaa Föderatsiooniga Peipsi järve kalavarude majandamise osas sai alguse peatselt pärast taasiseseisvumist ning kalandusalane koostöö EL-ga algas juba 1997. aastal.

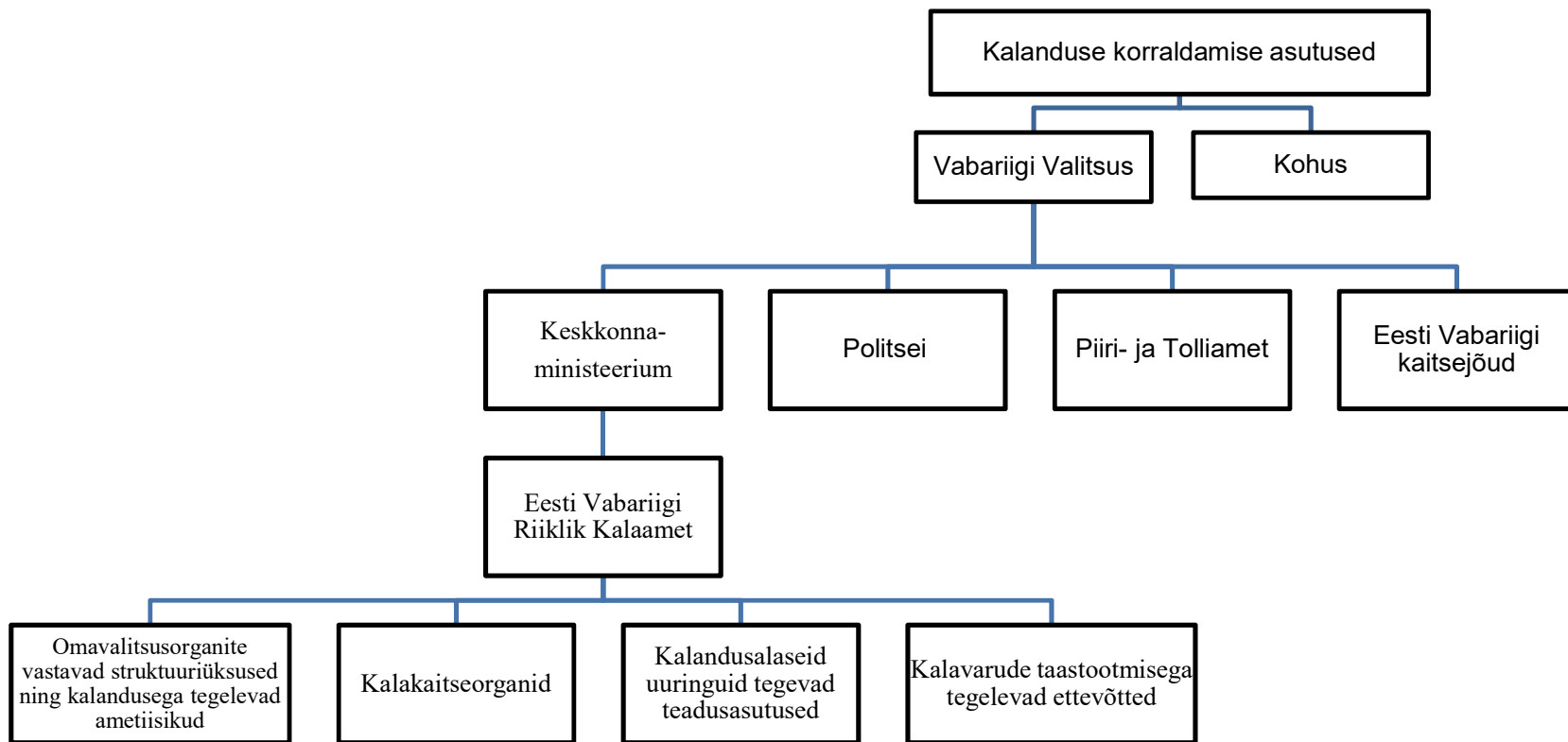
Nagu käesoleva peatüki analüüsist selgus, siis enne ühinemist EL-ga tehtud muudatused olid suuresti ajendatud siseriiklikust vajadusest kalanduspoliitilise seadusandluse muutmiseks. EL mõjul viidi Eesti kalanduspoliitikas vähe, kuid seejuures võrdlemisi suuremahulised muudatused sisse alates 2000. aastate algusest ning mitmed neist mõjutasid ka sisevete kalanduse korraldust. Lisaks toimus võimu tsentraliseerimine valitsusasutuste kätte ning kalandusalase koostöö arendamine mitmete riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

---

⁵⁰ Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkulepe (RT II 1994, 25, 87).

⁵¹ Eesti Vabariigi ja Euroopa Ühenduse vaheline kalandusalaste suhete leping, Vabariigi Valitsuse välisleping (RT II 1997, 5, 21).

⁵² Kalapüüki ja mereuurimist reguleerivate rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimise seadus (RT II 1993, 5, 4).

Allikad: Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516) § 5 lõige 3, § 7, § 8, § 9, § 14, § 15, § 18, § 26 lõige 2, § 26 lõige 3.

Joonis 3. 1990. aastate esimesel poolel kalanduse korraldamisega tegelejad asutused.

3.3 Eesti kalanduspoliitika kujunemine pärast Euroopa Liiduga liitumist

Käesolevas peatükis analüüsitakse olulisemaid muudatusi Eesti kalanduspoliitikas pärast EL-ga liitumist ning analüüsitakse, kas EL vs siseriiklikul korraldusel tehtud muudatused mõjutasid sisevete kalandust (Tabel 5, detailsem ülevaade Lisa 3).

Tabel 5

Pärast EL liitumist toimunud muutused Eesti kalanduspoliitikas

Muudatus	EL tõuge	Siseriiklik korraldus	Mõju sisevete kalandusele
EL hakkas kehtestama püügivõimalusi merel. ⁵³	+	-	-
„Kutseliseks kalapüügiks merel võib kasutada üksnes kalalaevade riiklikku registrisse kantud kalalaeva, millel on kehtiv kalalaevatunnistus“ ja kontroll merel püüdvate suuremate laevade peajõuseadmete üle. ⁵⁴	+	-	-
„Piiratud püügi“ ja „piiratud püüdja“ mõiste kaotamine. ⁵⁵		+	+
Kutsekvalifikatsiooni olemasolu nõue kaluri kalapüügiloale kantava kaluri puhul ja kaluri kalapüügiloale kantavate püügivahendite miinimumarvud ning võimalus kehtestada püügivõimalused väljapüügimahuna. ⁵⁶	-	+	+
Kalandustoodete turustusnormid ⁵⁷ ja tarbija teavitamise nõuded. ⁵⁸	+	+	+
EL toetused nende saamiseks vajaliku rakenduskava ja strateegilise kava loomine. ⁵⁹	+	+	+
Kalanduspiirkondade, tegevusgruppide ja piirkondlike arengustrateegiade loomine. ⁶⁰	+	+	+
Satelliitjälgimissüsteemide nõue merel kalapüügiks kasutatavatel Eesti kalalaevadel ⁶¹ ning GPS-	+	+	+/-

⁵³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 89, 609) § 8.

⁵⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 03.07.2014, 18) punktid 2 ja 3.

⁵⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9), § 25.

⁵⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) §4, §5 punkt 4, § 8 punkt 2.

⁵⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2004, 37, 254) § 7.

⁵⁸ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22) § 1.

⁵⁹ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 6.

⁶⁰ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 744 SE, Seletuskiri.

⁶¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punkt 12.

jälgimissüsteemi kohustuslikkus Peipsi järvel kala püüdvatel laevadel. ⁶²			
Tõsiste rikkumiste määratlemine ⁶³ (sh tõsiste rikkumiste punktisüsteemi rakendamine kalalaevatunnistuse omanikele). ⁶⁴	+	+	+

Koostaja: autor

Reguleerimisala

Tabelis 5 olevate andmete kõrvutamisel selgub, et kõige suuremat mõju avaldab EL kalanduspoliitika merel püüdvatele laevadele läbi püügikoormuse reguleerimise⁶⁵ ning tehniliste meetmete seadmise.⁶⁶ EL-ga liitumisel hakati maksma toetust suuremate laevade omanikele, kes loobuvad kalapüügist ja utiliseerivad oma laeva, sest Eestis oli Läänemerel püüdvate laevade püügivõimsus suurem kui püügivõimalused.⁶⁷ Kui 2004. aastal tegeles Läänemerel kalapüügiga 153 suuremat laeva („Kalapüük ja –varud 2004. aastal“), siis 2016. aastaks anti Läänemerel luba ainult 35-le laevale.⁶⁸, ⁶⁹ Seega, EL surve ja toetusel on Eesti kalalaevastik ja sellega ka püügisurve oluliselt vähenenud.

Ka hakkas EL pärast ühinemist määrama rahvusvaheliselt reguleeritavate kalaliikide (Läänemerel kilu, räim, tursk ja lõhe) ning avamerel rahvusvaheliste kalandusorganisatsioonide poolt reguleeritaval veealal püütavate kalaliikide püügivõimalusi,⁷⁰ mida enne liitumist tegid rahvusvahelised organisatsioonid.

Seadusandluse analüüsist selgus, et EL tugevdas kontrolli merel tegutsevate laevade tegevuse üle rakendades satelliitsidel põhineva laevade jälgimise autonoomse süsteemi üle 12 meetri pikkustel laevadel, mis tegutsevad väljaspool lipuliikmesriigi territoriaalmerd või viibivad merel rohkem kui 24 tundi.⁷¹, ⁷² Ühe võimaliku poliitikainstrumendina nimetati EL määruses tõsiste rikkumistena võetavad

⁶² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punkt 17.

⁶³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1 punkt 24.

⁶⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punkt 17.

⁶⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 620 SE, Seletuskiri.

⁶⁶ Vabariigi Valitsuse 16.juuni 2016. a määrus nr 65 (RT I, 21.06.2016, 32; RT I, 28.12.2016, 10) „Kalapüügieeskiri“.

⁶⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

⁶⁸ „Kalalaevade nimekiri, kes võivad püüda Liivi lahes kala kalalaeva kalapüügiloa alusel 2016. aastal“.

⁶⁹ „Laevade nimekiri, kes võivad püüda Läänemerel turska 2016. aastal“.

⁷⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 471 SE, Seletuskiri.

⁷¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) § 1 punkt 12.

⁷² Nõukogu määrus 1224/2009, art 9.

käitumisviisid,⁷³ mida Eesti võttis täielikult oma kalandusse üle, laiendades seda nimekirja ka sisevete kalapüüki ja harrastuspüüki,⁷⁴ millest viimast EL otseselt ei reguleeri. Kuid nagu seadusandluse analüüsist nähtub, siis siingi dikteeris EL rangemad nõuded kalalaevatunnistuse omanikele, hakates määrama punkte tõsiste rikkumiste eest.⁷⁵

Tabel 5 ja Lisa 3 analüüsist selgub, et EL ei korralda sisevetel toimuvat kalapüüki, kuid mõjutab sisevete kalandust läbi tarbija teavitamise nõuete kehtestamise, millega kala püüdvad ja töötlevad ettevõtted peavad arvestama. „Tarbijatele tuleb anda selget ja põhjalikku teavet, muu hulgas toodete päritolu ja tootmismeetodi kohta, et nad saaksid teha teadlikke valikuid.“ (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1379/2013). Selleks „peavad kõik kalandus- ja vesiviljelustoodete partiid olema jälgitavad kõikidel tootmis-, töötlemis- ja levitamisetappidel alates püügist või saagikoristusest kuni jaemüügini.“ (Nõukogu määrus 1224/2009 art. 58). Eestis on juhised andmete esitamise kohta ja kala jälgitavuse tagamiseks kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega.⁷⁶

Lisaks turukorralduslikele meetmetele mõjutab EL Eesti sisevete kalandust läbi toetuste andmise. Perioodil 2007–2013 loodi Euroopa Kalandusfondi rakendamise raames kaheksa kalanduspiirkonda, kuhu moodustus vastavalt kaheksa kalanduse tegevusgrupp, mis viivad ellu piirkondlikku arengustrateegiat, keskendudes kalandussektorile.⁷⁷ Perioodil 2014 – 2020 jätkavad nimetatud piirkonnad tegevust Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakendamise raames.⁷⁸ Siseveekogude äärde moodustati vastavalt Peipsi ja Võrtsjärve kalanduspiirkonnad („Eesti kalanduse strateegia 2007 – 2013“, Lisa 21). Mõlema piirkonna tugevuseks on asjaolu, et strateegiate koostamise protsessi käigus kaasati väga erinevate huvigruppide esindajaid ning neis strateegiates on pööratud tähelepanu lisaks kutseliste kalapüügiga tegelevate ettevõtete vajadustele ka harrastuspüüdjate vajadustega.⁷⁹ Peipsi piirkonna strateegiate tugevus võrreldes teiste Eesti piirkondade strateegiatega on asjaolu, et selles on arvestatud ka teiste (samas mitte

⁷³ Nõukogu määrus 1005/2008, art 42.

⁷⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1 punkt 24.

⁷⁵ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1224/2009, art 92.

⁷⁶ Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 2016. a määrus nr 155 (RT I, 28.12.2016, 8) „Kalapüügiga seonduvate andmete esitamise kord“.

⁷⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 744 SE, Seletuskiri.

⁷⁸ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 744 SE, Seletuskiri.

⁷⁹ „Peipsi kalanduspiirkonna strateegia aastateks 2009–2015“; „Peipsi kalanduspiirkonna strateegia 2015–2023“; „Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2009–2015“; „Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2015–2025“.

kõigi) sellesse piirkonda jäävate väikeveekogudega.⁸⁰ Paraku selgus kõigi teiste kalanduspiirkondade strateegiate⁸¹ läbi töötamisel asjaolu, et neis on küll mainitud nende piirkondadesse jäävaid siseveekogusid, millel toimub kutseline kalapüük, kuid otseseid rahalisi toetusi ei ole nende arendamiseks suunatud. Takistavaks võib olla asjaolu, et kalanduspiirkonna algatusrühma kuulumiseks tuleb maksta liikmemaksu,⁸² seega ei pruugi ka liikmeks olemine ja otsustes osalemine kõigile konkreetsesse piirkonda jäävatele ettevõtetele majanduslikel põhjustel kättesaadav olla. Kuna need algatusrühmad on loodud EL toetuste suunamiseks piirkonda, siis lisaks praegusele toetuste jagamisele oleks mõistlik töötada ka selle nimel, et toetuste saamise perioodil välja kujunenud piirkonnad ning asutuste ja ettevõtete omavaheline koostöö jääksid kestma ka pärast EL toetuste lõppemist.

Eestis on pärast ühinemist EL-ga koostatud veel mitmed strateegilisi dokumente, sh „Harrastuskalapüügi arengukava aastateks 2010-2013“, „Peipsi kalanduse arengukava 2005-2009“, „Vooremaa järvede kalanduse tegevuskava aastateks 2006-2010“, „Suur Emajõe kalanduse arendamise tegevuskava 2007-2013“. Neist esimene on koostatud Keskkonnaministeeriumi poolt, ülejäänud Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liidu poolt. Neid strateegiaid on palju ning lähtudes koostamise aastatest, siis need strateegiad hakkavad praeguseks ka vananema. Ka ei ole loodud ühtset, EL-st lähtumata kogu Eesti kalandust puudutavat strateegiat, milles oleks käsitletud kõiki Eesti kalanduslikke veekogusid ning nende majandamise eesmärke.

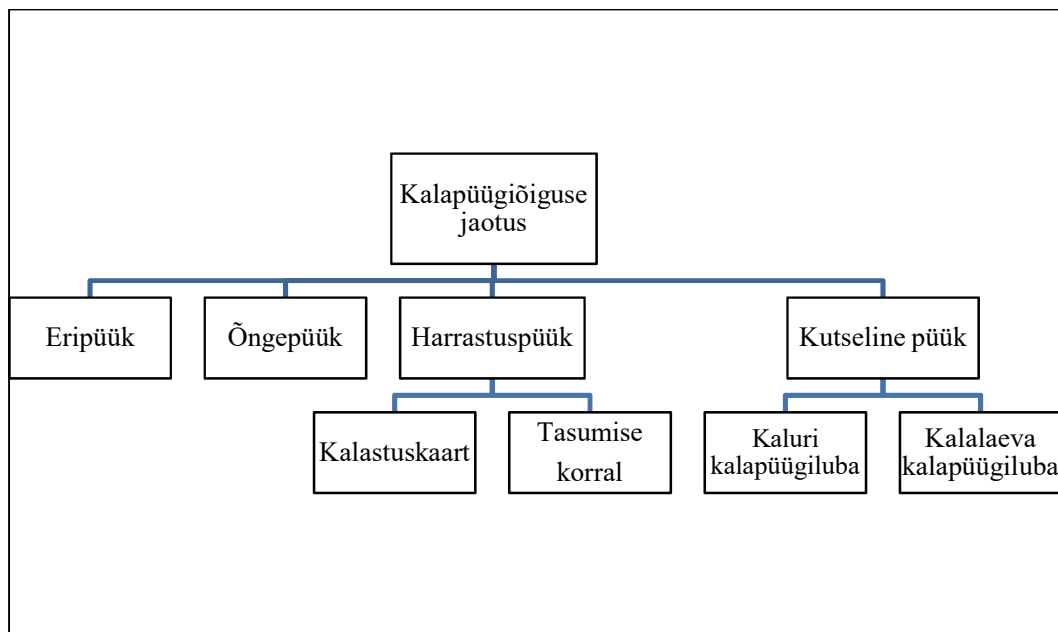
Tabel 5 analüüsist selgub ka, et siseriiklikult reguleeritakse kalapüüki peamiselt läbi sisendi kontrolli. Neist tähtsamateks muudatusteks võib pidada piiratud püügi ja piiratud püüdja mõistete kaotamist ning Eestis tänaseni kehtiva kalapüügiõiguse jaotuse kujunemist (Joonis 4).

---

⁸⁰ „Peipsi kalanduspiirkonna strateegia aastateks 2009–2015“; „Peipsi kalanduspiirkonna strateegia 2015-2023“;

⁸¹ Info kalanduspiirkondade kalanduse tegevusgruppide kohta on leitav Maaeluministeeriumi kodulehel pealkirja „Kalandusvõrgustik“ all. Tegevusgruppide strateegiad on üleval vastava tegevusgrupi kodulehel.

⁸² Info liikmemaksude kohta on toodud vastava kalanduspiirkonna algatusgrupi kodulehel.

Joonis 4. Eesti kalapüügiõiguse jaotus.⁸³

Lisaks nähtub tabelist 5, et kutselistel kaluritele kehtestati kutsetunnistuse olemise nõue. Lubadele kantavate püügivahendite miinimumnõue kehtestati kalavarude kaitse eesmärgil.⁸⁴ Ettepanek võimalus kehtestamiseks püügivõimalused väljapüügimahuna tuli Kalurite Liidult eesmärgiga tagada kõigile kastmõrra omanikele räimepüügiks võrdne võimalus.⁸⁵ Ka on siseriiklikul tasandil kehtestatud tehnilised meetmed veekogudel ja nende osadel, millel EL kalapüüki ei reguleeri.⁸⁶

Nagu seadusandluse analüüsisist selgub, siis lisaks EL-le on Eesti kalanduspoliitikas Peipsi järve püügi korraldamisel vajalik arvestada ka Venemaa Föderatsiooniga, kellega lepatakse kokku lubatud püügikvoodid põhiliste kalaliikide lõikes ja kasutada lubatud püügivahendite piirarvud mõlemale osapoolele⁸⁷ ning püügikeeluajad, püügikeelukohad ja muud tehnilised meetmed.⁸⁸ Sarnaselt kaugpüügilaevadega peavad ka Peipsi järvel kala püüdvad laevad omama GPS süsteemi.⁸⁹

⁸³ Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16) § 5 lõige 2 ja § 32 lõige 1.

⁸⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri.

⁸⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri.

⁸⁶ Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2016. a määrus nr 65 (RT I, 21.06.2016, 32; RT I, 28.12.2016, 10) „Kalapüügieskiri“.

⁸⁷ Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16) § 47 lõige 1.

⁸⁸ Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2016. a määrus nr 65 (RT I, 21.06.2016, 32; RT I, 28.12.2016, 10) „Kalapüügieskiri“.

⁸⁹ Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16) § 70 lõige 1.

Seega, Eesti kalanduspoliitika on unikaalne. Ühelt poolt tuleb arvestada EL poolt kehtestatud nõuetega nii merel toimuva kalapüügi korraldamise kui ka turustusnormide ning kalandusse suunatud toetuste osas. Teiselt poolt tuleb EL piiri riigina kokku leppida Peipsi järvel toimuva püügi osas Venemaa Föderatsiooniga. Samas on ka riigi siseselt vastu võetud nii mere kui ka sisevete kalapüüki puudutavad meetmed.

Kalanduse juhtimise tasandid ja sekkumisloogika

Seoses kutselise kalapüügi korralduse üleviimisega Põllumajandusministeeriumisse,⁹⁰ ⁹¹ kujunes 2006. aastaks välja praeguseni eksisteeriv riiklik kalanduse korralduse süsteem,⁹² (Joonis 5). Keskkonnaministeerium korraldab ja koordineerib kalavarude uuringuid, hindamist, kasutamist, taastootmist ja kaitset (OECD 2009, 66), samas Maaeluministeeriumi valitsemisalas on kalanduspoliitika kalamajandust puudutava osa kavandamine ja elluviimine.⁹³

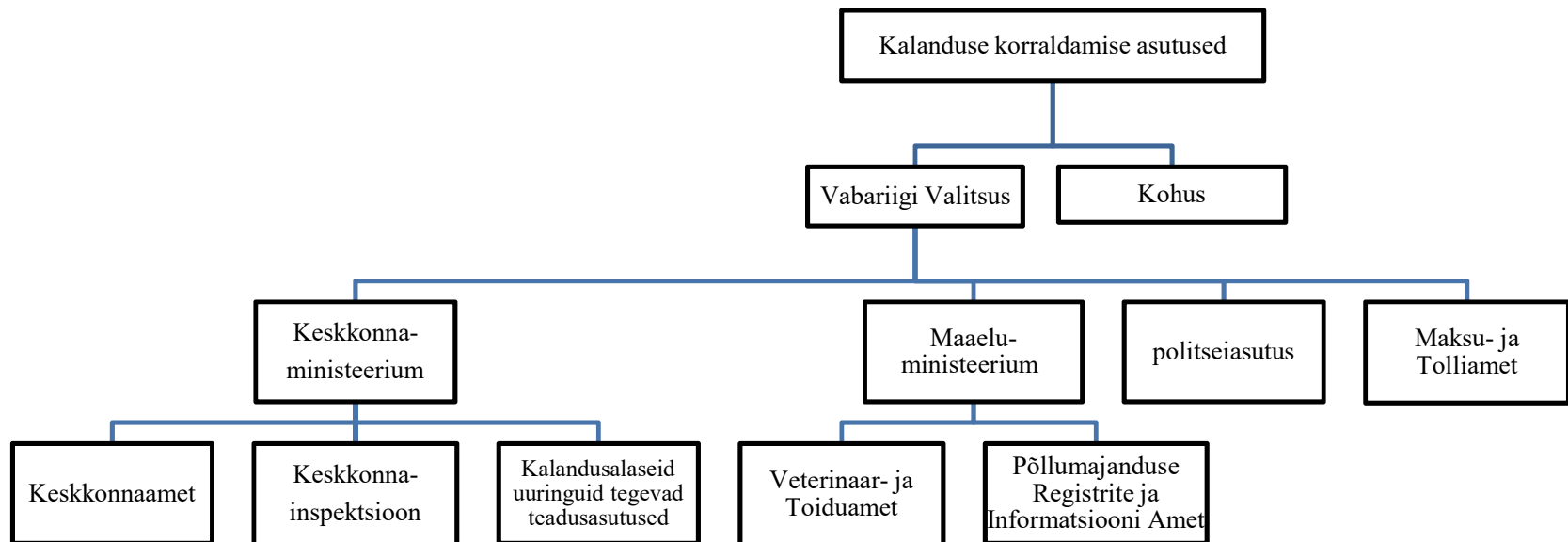
---

⁹⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 89, 609) § 6 - § 9, § 15.

⁹¹ Alates 01.09.2015 Maaeluministeerium (Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (RT I, 30.06.2015, 4), § 1, lõige 1.

⁹² Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 471 SE, Seletuskiri.

⁹³ Vabariigi Valitsuse seadus (RT I, 22.06.2016, 31) § 64 lõige 1.

Allikad: Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16); Kalandusturu korraldamise seadus (RT I, 11.12.2015, 2).

Joonis 5. 2000. aastate teisest poolest kalanduse korraldamisega tegelevad asutused.

EL nõuete täitmiseks pidi Eesti määrama pädevad asutused (korraldusasutus, tõendav asutus, auditeeriv asutus, seirekomitee) ning tagama haldus- ja järelevalvekorralduse olemasolu (Lisa 3).⁹⁴ Kuigi EL-ga ühinemine tõi endaga kaasa EL poolt määratud ülesannete täitmise kohustuse, siis teisest küljest püüti EL toetusel suunata omavahelisele koostööle kalanduse ja teiste asjaomaste valitsusasutuste ja mittetulundusühingute esindajaid **kalandusnõukogu** loomise teel. Selle ülesanneteks said muuhulgas ka kalandusturu korraldamise abinõude rakendamise küsimustes ettepanekute tegemine, tootmise ja töötlemise valdkonna teemade arutamine, EL kalandusfondi rahade kasutamise seonduvad küsimused⁹⁵ ning EL komiteedes ja töögruppides kalanduse valdkonnas arutlusel olevatele õigusaktidele hinnangu andmine.⁹⁶ Lisaks püüti suunata kalandusettevõtjaid tegema omavahel koostööd, toetades rahaliselt **tootjaorganisatsioonide** loomist. Selle kaudu püütakse „soodustada ühistegevusest tekkivate positiivsete tulemuste saavutamist“.⁹⁷ Vähem tähtsaks ei saa pidada eelpool arutluse all olnud kalanduse algatusrühmade tegevust.

EL-ga liitumisel muutus ka Eesti välissuhete korraldus teiste riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega. Eesti pidi taganema rahvusvahelistest kalanduslepingutest ja astuma välja rahvusvahelistest kalandusorganisatsioonidest, milles osaleb ka ühendus, välja arvatud juhul, kui Eesti liikmesus seonduv muude küsimustega kui kalandus.⁹⁸ Paar aastat pärast ühinemist EL-ga astus Eesti Ida- ja Kesk-Euroopa Kalanduse Arendamise Rahvusvahelise Organisatsiooni liikmeks, mis arendab laiemat koostööd, kui EL, mistõttu EL ei ole sellisele koostööle piire seadnud.⁹⁹

Kui Läänemeres jäi Eestit esindama Euroopa Ühendus, siis Eesti Vabariigi valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise Peipsi järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkuleppe haldamist jäi tagama Eesti tulenevalt varem

---

⁹⁴ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 1082 SE, Seletuskiri.

⁹⁵ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593) § 67 lõige 1.

⁹⁶ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 157 SE, Seletuskiri.

⁹⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 744 SE, Seletuskiri.

⁹⁸ Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, (...) (RT II 2004, 3, 8) Artikkel 6, lõige 9.

⁹⁹ Ida- ja Kesk-Euroopa Kalanduse Arendamise Rahvusvahelise Organisatsiooni (EUROFISH) asutamislepingu ratifitseerimise seaduse eelnõu 958 SE, Seletuskiri.

sõlmitud riikidevahelisest kokkuleppest. Ühendusel puuduvad siseveekogude kalavarude majandamist käsitlevad teisesed õigusaktid.¹⁰⁰

Seega, EL kehtestab ÜKP-t peamiselt merel. Eesti korraldab ise läbirääkimisi Venemaa Föderatsiooniga Peipsi järve kalapüügi korraldamise osas. Ka ei ole EL otseselt sekkunud Eesti kalanduse korraldusse, sealhulgas sisevete kalanduse korraldamisse. Reguleeritud on ainult teatavad ÜKP-d puudutavad momendid, mille detailsemad kokkulepped on fikseeritud asjakohaste EL Parlamendi ja Nõukogu ja Euroopa Komisjoni määrustega. Ka on EL püüdnud suunata omavahelisele koostööle nii kalandussektorit kui ka valitsusasutusi ning kolmandaid kalanduse huvipooli, sh sisevete piirkonnas tegutsevaid ettevõtteid ja asutusi.

3.4 Diskussioon: Eesti kalanduspoliitika euroopastumise kontseptsioonist lähtuvalt

Võttes aluseks eelneva teoreetilise raamistiku ja Eesti kalanduspoliitika arengu, analüüsitakse järgnevas arutelus, millised muutused Eesti kalanduspoliitikas on toimunud EL kalanduspoliitiliste eesmärkide täitmise tulemusena. Samuti arutletakse selle üle, kas kõik muutused on otseselt EL mõjude tagajärg ning püütakse leida vastus, kas üldse ja millisel määral on EL kalanduspoliitika mõjutanud Eesti sisevete kalandust.

Tugev alus Eesti kalanduspoliitikale pandi enne EL-ga liitumist, mil kujundati välja Eesti kalanduse süsteem ning sõlmiti olulised rahvusvahelised kokkulepped. Ka esines 1990ndatel Eesti kalanduses oluliselt **kogukonnajuhtimise** tunnuseid, sest suur osa kalavarusid olid munitsipaalhalduses.¹⁰¹

Eesti kalanduspoliitika puhul on selgelt toimunud **ülevalt – alla euroopastumine**, mida on kirjeldatud kui survet hierarhiliste mudelite poolt, mida EL avaldab liikmesriikidele näiteks läbi direktiivide ja regulatsioonide, mis otseselt või kaudselt põhjustavad reaktsioone ja muutusi riiklikul tasandil (Hachmann 2011, 1539). Enne EL-ga liitumist läbi kalanduse juhtimise koondumise valitsusasustuste kätte, suurenesid ka Eesti

---

¹⁰⁰ Leping Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, (...) (RT II 2004, 3, 8). Lisa lõppakt, III osa, jagu H, Eesti deklaratsiooni nr 28.

¹⁰¹ Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516) § 5 lõige 2.

kalanduspoliitikas sarnaselt EL kalanduspoliitikale oluliselt **bürokratliku juhtimise** tunnused ning ÜKP-st lähtuvatest määrustest sai Eesti täitmiseks juurde täiendavaid kohustusi (Lisa 2 ja Lisa 4). Samas nagu Eesti kalanduspoliitika analüüsist selgus, siis Eestis on EL tõukel loodud mitmeid tegevusgrupe selleks, et tugevdada erinevate kalandusest huvitatud asjaosaliste omavahelist koostööd, sh sisevete kalanduspiirkondade esindajaid. Ka oli seaduste eelnõude seletuskirjades pidevalt viited muudatuste läbi arutamisest sektori esindajatega, mis nähtub ka Lisas 1 ja Lisas 3 olevatest tabelitest. Seega, läbi sektori esindajate kaasamise on suurenenud **kaasjuhtimise** osakaal. Ka Guyader et al., (2013, 11) jõudsid Liivi lahe kalandust analüüsides tulemuseni, et kohalikul ja regionaalsel tasandil on sidusrühmade osalemine kõrge, riiklikul tasandil keskmine ning EL tasandil sidusrühmade osalemist ei toimu.

Enne liitumist kasutas EL Eesti puhul nn pehmeid instrumente, kohustades looma kalalaevaregistri ja jõustades kala kvaliteedinõuded. Pärast EL-ga liitumist on Eesti kalanduspoliitika puhul euroopastumine toimunud läbi **vertikaalsete mehhanismide**, sest nagu EL liitumise järgsete muudatuste analüüsist selgus, siis Eesti on pidanud omaks võtma ÜKP ja järgima sellest lähtuvaid määruseid. Samas, ka enamik merekalapüüki, millega on määratud merel kasutada lubatud kogupüügid, püügivõimsuse üldised limiidid, laevastiku võimsus ja tehnilised meetmed, on otsekohalduvad – need tuleb liikmesriikidel oma territooriumil kehtestada.

Kuigi EL kalanduspoliitika puhul on selgelt määratletud, et ÜKP ei tegele sisevete kalapüügi korraldamisega, siis nagu eelnevate peatükkide analüüsist selgus, siis aja jooksul on ÜKP hakanud sisevete kalandust järjest enam mõjutama läbi tarbija teavitamise nõuete kehtestamise, mida peavad järgima ka siseveekogudel kalapüügiga tegelevad ettevõtted ja kalurid. Ka viimases ÜKP määruuses (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013) on välja toodud, et „lisaks hõlmab see ÜKP eesmärke toetavate turu- ja finantsmeetmete kontekstis magevee bioloogilisi ressursse ja vesiviljelust, samuti kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemist ja turustamist, kui see toimub liikmesriikide territooriumil või liidu vetes“. Samas on kalandusalasesse seadusandlusesse (sh merekalapüügi osas) palju muudatusi sisse viidud ka siseriiklikest vajadustest lähtuvalt ning ÜKP-st lähtuvate määruste mõju ei ulatu ka otseselt väikeste kalanduslike veekogudeni, millel kutselist kalapüüki ei toimu. Lisaks on Peipsi järvel

toimuv kalapüük EL poolsete nõuete täitmisele mõjutatud ka kokkulepetest Venemaa Föderatsiooniga.

Arvestades asjaoluga, et EL kalanduspoliitika on järjest enam hakanud mõjutama Eesti kalanduspoliitika arengut, siis saab väita, et Eesti kalanduspoliitikas on toimunud **positiivne integratsioon**, mille puhul „liikmesriigid peavad siseriikliku korra viima kooskõlla „Euroopa mudeliga“, mis on kaudselt seotud riigiüleste poliitika otsustega“ (Knill, Lehmkuhl 1999, 5).

Eesti kalanduspoliitika puhul on selgelt märgata **kohanemist** ÜKP-ga, mille puhul liikmesriigid võtavad omaks euroopastumise surve kohandades olemasolevad protsessid, poliitikad ja institutsioonid, muutmata nende olulisi tunnuseid ja kollektiivseid arusaamu neist (Börzel, Risse 2000, 10). Eesti kalanduspoliitikasse on sobitunud euroopastumine läbi administratiivsete ja rahanduslike meetmete. Toetuste puhul on kalanduslikult vähemtähtsamad sisevete piirkonnad saanud samuti tähelepanu, kuigi pisut vähem võrreldes suuremate EL toetustest sõltuvate piirkondadega. Seoses kohanemisega on palju muutusi tehtud just EL kalanduspoliitikast lähtuvalt ning tähelepanu on saanud ka kalanduse areng siseveekogudel ja mererannas. Kahjuks ei ole Eestis siiani jõutud ühist kalanduspoliitikat käsitleva riikliku dokumendini, kuigi sellele on ka varasemates töödes tähelepanu pööratud (Vene 2006, 4). Peamiseks dokumendiks selles valdkonnas on endiselt kalapüügiseadus, mis käsitleb peamiselt kalanduse praktilisemaid korralduslikke momente. Pigem on järjest enam ka Eesti siseriiklikul tasandil ühise kalanduspoliitika dokumendina käsitlema hakatud ÜKP alusmäärust (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus 1380/2013).

Eesti kalanduses on juurdunud **ajaloolise institutsionalismi ja rajasõltuvuse tunnused**. Tugev alus Eesti kalanduspoliitikale pandi 1996. aastal jõustunud kalapüügiseadusega. Kui 1990. aastatel muudeti Eesti kalandusalast seadusandlust vähe, siis alates 2000. aastast seoses ühinemiseks valmistumisega hakati kalandusalastesse õigusaktidesse muutusi sisse viima võrdlemisi tihedalt, mis jätkus ka pärast liitumist. Viimasel aastatel on sarnaselt ÜKP-le Eesti kalanduspoliitikas võrdlemisi harva muutusi sisse viidud. Seadusandluse analüüsist nähtus, et tehtud muutused seisnesid suures osas ÜKP ja selle alusel kehtestatud EL õigusaktide nõuete rakendamises ning sõnastuse parendamises. Siseriiklikust vajadusest sisse viidavaid suuremahulisi muutusi tehakse harva ning nii

nagu Riigikogule saadetud seaduste eelnõude analüüsist selgus, siis need arutatakse eelnevalt põhjalikult läbi teiste ametiasutuste ja kalandussektori esindajatega.

Eelnevast lähtuvalt saab magistritöö põhjal teha järgnevad soovitused:

- 1) Vajalik oleks kaaluda Eesti siseriikliku kalanduspoliitika alusdokumendi koostamist, milles oleks arvestatud kohalike oludega, käsitletud kalanduslikke veekogusid tervikliku võrgustikuna ning kajastatud nii kutselisi kui harrastuspüüdjaid ühtsete varude kasutajatena.
- 2) Hetkel on EL kalanduse toetused siseveekogude osas suunatud peamiselt suuremate siseveekogude äärsete piirkondade arendamiseks. Selleks, et ka väiksemate veekogude ääres, kus toimub kutseline kalapüük, saaks edukalt kalapüügi ja töötlemisega tegeleda, võiks toetused ka seal lihtsamini kättesaadavamaks teha.
- 3) Vajalik oleks töötada selle nimel, et EL toetuste najal loodud kalanduspiirkonnad oleksid võimelised kestma jääma ka pärast EL toetuste lõppemist.

KOKKUVÕTE

Eesti kalanduse valdkond on tugevasti mõjutatud EL õigusruumist alates ajast, mil Eesti andis teada soovist liituda EL-ga. Samas on Eesti riik, kus siseveekogude majandamine omab olulist tähtsust. Käesoleva magistritöö põhieesmärgiks oli välja selgitada, kas ja kuidas käesolev kalanduspoliitika korraldus sobib Eesti konteksti-spetsiifiliste probleemide lahendamiseks. Konkreetse eesmärgi täitmiseks otsiti magistritöös vastuseid järgmistele küsimustele:

- 1) Millised muutused on toimunud Eesti kalanduspoliitikas EL-ga ühinemise eelsel ja sellele järgneval perioodil?
- 2) Kuivõrd on Eesti kalanduspoliitikas toimunud muutused seostatavad kas EL või siseriikliku poliitikakujundamise tasemega?
- 3) Kas ja kuivõrd praegusel hetkel korraldatakse Eestis nii merekalapüüki kui ka sisevete kalapüüki ühtse EL kalanduspoliitika järgi?

Küsimustele vastuste leidmiseks käsitleti teooria esimeses osas kalanduspoliitika eesmärgid, sekkumisloogikaid ja poliitikainstrumente ning nende eripärasid. Teiseks anti ülevaade euroopastumise mehhanismidest ning seostatati neid Euroopa kalanduspoliitiliste arengute analüüsiga, sealhulgas vaadeldi, kuidas on kalandus järkjärgult jõudnud EL alusdokumentidesse. Empiirilises osas analüüsiti Eesti kalanduspoliitikas toimunud muutusi kalanduspoliitiliste seaduste, määruste ja seletuskirjade ning strateegiate läbi töötamise kaudu. Muutuste põhjuste selgitamiseks rakendati teoreetilise osa võtmelemente: kalanduspoliitika instrumendid ja sekkumisloogikad, euroopastumise dimensioonid ja poliitikakujundamise mehhanismid.

Läbi EL liitumise eelsete ja järgsete Eesti kalanduspoliitikas toimunud muutuste analüüsi jõuti magistritöös järgmistele järeldustele:

- 1) Töös jõuti järeldusele, et enne EL-ga liitumist suurenesid Eesti kalanduspoliitikas oluliselt bürokraatliku juhtimise tunnused, sest juhtimine koondus valitsusasutuste kätte.

Samas, pärast liitumist püüdis EL suunata omavahelisele koostööle nii valitsusasutusi kui ka kalandussektoris tegelejaid.

Ka selgus töö tulemusena, et EL hakkas Eesti kalanduspoliitikat mõjutama läbi vertikaalsete mehhanismide ning toimus positiivne integratsioon, sest Eesti pidi pärast ühinemist omaks võtma ÜKP ning merel kalapüüki reguleerivad õigusaktid muutusid otsekohalduvateks.

2) EL kalanduspoliitika on olulisel määral mõjutanud merel toimuvat kutselist kalapüüki, samas, palju muutusi on ajendatud ka siseriiklikest vajadusest.

3) Praegusel hetkel korraldatakse Eestis kalapüüki põhimõttel, et EL reguleerib kalapüüki merel ja Eesti siseveekogudel. Samas, analüüsi käigus selgus, et Eesti sisevete kalanduse korraldus on järjest enam mõjutatud EL õigusruumist, seda just turustusnormide täitmise (kõik ettevõtted, mis teostavad kutselist kalapüüki siseveekogudel) ja toetuste saamise teel (majanduslikult tähtsamad sisevete piirkonnad, millesse toetused on suunatud). Seetõttu võib väita, et Eesti kalanduspoliitika on kohanenud ÜKP-ga ning on sellega tihedalt seotud. Kuna Eesti jagab Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve Venemaa Föderatsiooniga, siis konkreetse veekogu püügikorraldus sõltub lisaks ka kokkulepetest nimetatud riigiga. Hoolimata sellest, et Eesti on pidanud omaks võtma ühise kalanduspoliitika põhimõtted, on Eesti kalanduspoliitikas viidud palju muudatusi sisse ajendatuna ka siseriiklikest vajadusest ning need on seotud Eesti siseriiklike seadusandlike aktidega kehtestatud reeglitega.

Eelnevat arvestades võib väita, et käesolev kalanduspoliitika korraldus sobib Eesti konteksti-spetsiifiliste probleemide lahendamiseks. Kuigi Eesti kalanduspoliitika ja selle areng on suures osas sõltuvad ÜKP-st, siis tuleks säilitada oma iseseisvus ning omada oma siseriiklike kalanduspoliitilisi eesmärke. Kohalikud inimesed teavad kõige paremini kohalike kalanduse tingimusi, olukorda ja kalurite soove.

Ka on oluline rohkem tähelepanu pöörata väikestele siseveekogudele, mis senini on leidnud üksikult vaadates oma väikeste saakide tõttu väiksemat tähelepanu. Seda teemat võiks arutada ka EL-st saadud vahendite kasutamise ja suunamise aspektist. Kindlasti

tuleks töötada ka selle nimel, et EL-st saadud toetuste toel loodud kalanduspiirkonnad ja koostöövõrgustikud jääksid kestma ka pärast nende toetuste lõppemist.

Käesolev töö on vajalik, sest uurimise all olevat valdkonda ei ole autori andmetel poliitikakujundamise seisukohast enam üle 10 aasta käsitletud. Konkreetne uuring võiks leida kasutusti kalanduspoliitika kujundamisest huvitatud inimeste seas, samuti siseveekogude piirkonnas tegutsevate ettevõtete hulgas, kuna tegemist on kalanduspoliitika ja selle mõju analüüsiga. Sarnast uuringut võiks edaspidi kindlasti korrata, selleks, et analüüsida, millised muutused ja millest ajendatuna on Eesti kalanduspoliitikas sh sisevete kalanduses mõne aja möödudes toimunud.

SUMMARY

Europeanization of Estonian Fisheries Policy and its Impact on Inland Fisheries

Ever since Estonia announced desire to join the EU, Estonian fisheries policy is heavily affected by EU legislation. However, Estonia is a state, where the management of inland waters is essential.

Master's thesis aimed to investigate, whether and how much the association with EU has affected Estonian fisheries policy and the development of one part of it, inland fisheries. Moreover, this paper attempted to answer of whether and how today's fisheries policy is suitable for the Estonian context-specific problems? So, the paper tried to link the two concepts: Europeanization and fisheries. The novelty of this subject lies in the fact that the development of fisheries policy in the context of Europeanization hasn't been researched in the past decade. The analysis of the actual effects of Europeanization in Estonian inland fisheries has not been done previously.

The theoretical base was comprised of two main themes. First, the many objectives of the policy, since stocks are limited, but the people who want to benefit from it, are numerous. Furthermore, an overview of possible intervention logics (bureaucracy and market-based, community-based and co-management) was given. In the theoretical part of fisheries policy were lastly discussed all the possible policy instruments, which largely overlap with environmental policy instruments.

In the second half of the theoretical part the concept of Europeanization was regarded profoundly in essence of Europeanization development and the approach of Europeanization concept. In addition the different mechanisms of Europeanization were compared, through which the member states may be affected by Europeanization, including vertical and horizontal Europeanization and positive, negative, and "framed"

integration. Of these, in case of vertical Europeanization and positive integration, European Union policy must be embraced. Additionally, the levels were looked at (transformation, adaptation, absorption, inert and downsizing), which Europeanization may cause national changes. Perhaps the biggest rate of change is in case of transformation, at the same time downsizing causes national policies to transform less European. Lastly the “institutional mismatch” aspects were regarded on national level (historical institutionalism, including path dependence, rational and sociological institutionalism).

The EU instrument for fisheries management is the Common Fisheries Policy (CFP), its main goal is to protect marine biological resources. It is a biological control adopted by the Council of the EU, but the choice on management system is left for the member state to decide. At EU level the management is centralized at very high level, which has been strived to lead to a lower level through establishing different authorities and institutions. EU fisheries policy is a policy which has strong historical institutional elements and the reforms of CFP have been path-dependant.

In the empirical part, Estonian fisheries policy changes before and after accession to EU was analyzed. The necessary data for compiling the paper and comparative analysis the document analysis was used on Riigi Teataja online publication website on the fisheries laws and regulations and their explanatory letters. Also the strategic documents in the field of fisheries were analyzed.

It was concluded, that before accession to EU, the bureaucratic management features expanded in Estonian fisheries policy, because the management was concentrated on the government agencies. However, after accession the EU tried to redirect collaboration between government agencies, as well as those engaged in the fisheries sector.

It was also concluded, that EU started to influence Estonian fisheries policy through vertical mechanisms and a positive integration took place because after the accession Estonia had to take ownership of the CFP and to regulations of fishing at sea became the directly applicable. At the moment fishing in Estonia is organized so that EU regulates fishing at sea and Estonia regulates fishing at inland waters. However, the analysis showed that the Estonian inland fisheries organization are increasingly affected in EU

legislation, especially in meeting with marketing norms (all the companies that carry out commercial fishing in inland waterways) and by grants received (economically important inland water regions to which the aid is intended). Therefore, it can be argued that the Estonian Fisheries Policy has adapted to the European Union's Common Fisheries Policy and these are closely related. Since Estonia shares Lake Lämmijärv and Lake Pihkva with Russian Federation, the regulation of fishing on particular body of water also depends on agreements with that state. Despite the fact that Estonia has had to embrace the principles of the Common Fisheries Policy, many changes in Estonian fisheries policy have been driven by domestic needs and these are related to Estonian national legislative acts imposed rules.

Considering the above, it can be argued that current arrangement of fisheries policy is suitable for the Estonian Fisheries Policy context-specific problems. Although the Estonian fisheries policy and its development is largely dependent on the European Union's common fisheries policy, it should preserve its independence and to have its own national fisheries policy objectives. Local people know best the local fishing conditions, the situation and the wishes of the fishermen. Also, it is important to pay more attention to small inland water bodies, which until now have received less attention due to their small harvests. This could be discussed within the aspects of funds received from European Union, the use and direction of them. Definitely it should be worked on that the fishing areas and collaboration networks created with the help of EU funds would continue after the end of subsidies.

KASUTATUD KIRJANDUS

Teadusartiklid

- Allegretti, A. M., Vaske, J. J., Cottrell, S. (2012). „Predicting stakeholder support for fishery policies.“ *Coastal Management*, Vol. 40, No. 1, 20-32.
- Allison, E.H., Ellis, F. (2001) „The livelihoods approach and management of small-scale fisheries.“ *Marine policy*, Vol. 25, No. 5, 377-388.
- Andersen, J.L., Nielsen, M., Lindebo, E. (2009) „Economic gains of liberalising access to fishing quotas within the European Union.“ *Marine Policy*, Vol. 33, No. 3, 497-503.
- Arnason, R. (1994) „Theoretical and practical fishery management.“ *Managing Fishery Resources, Washington DC: World Bank Discussion Papers, Fishery Series*, 3-10.
- Arnason, R. (2000) „Economic instruments for achieving ecosystem objectives in fisheries management.“ *ICES Journal of Marine Science: Journal du Conseil*, Vol. 57, No. 3, 742-751.
- Arnason, R. (2009) “Fisheries management and operations research.” *European Journal of Operational Research*. 193, 741–751.
- Bavinck, M. (2005). „Understanding fisheries conflicts in the South—a legal pluralist perspective.“ *Society and Natural Resources*, Vol. 18, No. 9, 805-820.
- Benneer, L. S., Stavins, R. N. (2007) "Second-best theory and the use of multiple policy instruments." *Environmental and Resource economics*, No. 1, 111-129.
- Berkes, F., Mahon, R., McConney, P., Pollnac, R., Pomeroy, R. (2001) Managing small-scale fisheries. Alternative Directions and Methods. International Development Research Centre, Ottawa, Canada.
- Blyth, R. E., Kaiser, M. J., Edwards-Jones, G., Hart, P. J. (2002) "Voluntary management in an inshore fishery has conservation benefits." *Environmental Conservation* 29, No. 04, 493-508. Kättesaadav: https://www.researchgate.net/profile/Michel_Kaiser/publication/231747303_Voluntary_management_in_an_inshore_fishery_has_conservation_benefits/links/0fcfd50af7a191932a000000.pdf, 06.10.2016.

- Boude, J.P., Boncoeur, J., Bailly, D. (2001) „Regulating the access to fisheries: learning from European experiences.“ *Marine Policy*, Vol. 25, No. 4, 313-322.
- Bowen, G. A. (2009).“Document analysis as a qualitative research method.“ *Qualitative research journal*, Vol. 9, No. 2, 27-40.
- Branch, T.A., Hilborn, R., Haynie, A.C., Fay, G., Flynn, L., Griffiths, J., Marshall, K.N., Randall, J.K., Scheuerell, J.M., Ward, E.J., Young, M. (2006) „Fleet dynamics and fishermen behavior: lessons for fisheries managers.“ *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, Vol. 63 No. 7, 1647-1668.
- Bryman, A. (1984). „The debate about quantitative and qualitative research: a question of method or epistemology?.“ *British journal of Sociology*, 75 - 92.
- Bulmer, S., Lequesne, C. (2002) „New perspectives on EU-member state relationships.“ Questions de Recherche. Paris: Centre d'études et de recherches internationales Sciences Po. Kättesaadav: <https://hal-sciencespo.archives-ouvertes.fr/hal-01065015/document>, 15.10.2016.
- Börzel, T. A. (2002) „Pace-Setting, Foot-Dragging, and Fence-Sitting: Member State Responses to Europeanization.“ *Journal of Common Market Studies*, Vol. 40, No. 2, 193 – 214. Kättesaadav: https://www.researchgate.net/profile/Tanja_Boerzel/publication/27265421_Pace-setting_foot-dragging_and_fence-sitting_member_state_responses_to_Europeanization/links/553405610cf2f2a588b24369.pdf, 27.05.2016.
- Börzel, T. A. (2003) "How the European Union Interacts with its Member States.“ *IHS Political Science Series*, No. 93. Kättesaadav: http://aei.pitt.edu/1049/1/pw_93.pdf, 08.08.2016.
- Börzel, T. A., Risse, T. (2000) “When Europe Hits Home: Europeanization and Domestic Change.” *EUI Working Paper* RSC No. 56, 1 - 26. European University Institute. Kättesaadav http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/1696/00_56.pdf?sequence=1, 25.05.2016.
- Cardinale, M., Dörner, H., Abella, A., Andersen, J. L., Casey, J., Döring, R., Kirkegaard, E., Motova, A., Anderson, J., Simmonds, E. J. and Stransky, C. (2013) „Rebuilding EU fish stocks and fisheries, a process under way?.“ *Marine Policy*, 39, 43-52.
- Carvalho, N., Rege, S., Fortuna, M., Isidro, E., Edwards-Jones, G. (2011). „Estimating the impacts of eliminating fisheries subsidies on the small island economy of the Azores.“ *Ecological Economics*, Vol. 70, No. 10, 1822-1830.

- Charles, A. (1989) "Bio-socio-economic fishery models: labour dynamics and multi-objective management." *Canadian journal of fisheries and aquatic sciences*, Vol. 46, No. 8, 1313–1322.
- Cochrane, K. L. (2000). „Reconciling sustainability, economic efficiency and equity in fisheries: the one that got away?.“ *Fish and fisheries*, Vol. 1, No. 1, 3-21.
- Coffey, C. (1999) "Sustainable development and the EC fisheries sector." An introduction to the issues. IEEP, 60 pp. London, UK.
- Daw, T., Gray, T. (2005) „Fisheries science and sustainability in international policy: a study of failure in the European Union's Common Fisheries Policy.“ *Marine Policy*, Vol. 29, No. 3, 189-197. Kättesaadav: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.335.2255&rep=rep1&type=pdf>, 09.10.2016.
- Featherstone, K., Kazamias, G. (2000) „Introduction: Southern Europe and the process of ‘Europeanization’.“ *South European Society and Politics*, Vol. 5, No. 2, 1-24.
- Frey, M., Guðmundsson, E. (2003) „Sustainable fisheries management plan for the Estonian fisheries in the Baltic Sea.“ Final Report. Kättesaadav: <http://www.unuftp.is/static/fellows/document/merjefrey003prf.pdf>, 10.10.2016.
- Frey, M. (2005) „Euroopa Liidu kalanduspoliitika rakendamine Eesti näitel.“ Tartu Ülikool, Euroopa Kolledž, Dissertatsioon Euroopa õpingute magistri kraadi taotlemiseks.
- Frost, H., Andersen, P. (2006) „The common fisheries policy of the European Union and fisheries economics.“ *Marine Policy*, Vol. 30, No. 6, 737-746.
- Fulton, E. A., Smith, A. D., Smith, D. C., van Putten, I. E. (2011) „Human behaviour: the key source of uncertainty in fisheries management.“ *Fish and Fisheries*, Vol. 12, No. 1, 2-17.
- Gray, T., Hatchard, J. (2003) „The 2002 reform of the Common Fisheries Policy's system of governance—rhetoric or reality?.“ *Marine Policy*, Vol. 27, No. 6, 545-554.
- Greiner, R., Young, M.D., McDonald, A.D., Brooks, M. (2000) „Incentive instruments for the sustainable use of marine resources.“ *Ocean & Coastal Management*, Vol. 43, No. 1, 29-50.
- Guyader, O., Berthou, P., Koutsikopoulos, C., Alban, F., Demaneche, S., Gaspar, M.B., Eschbaum, R., Fahy, E., Tully, O., Reynal, L., Curtil, O. (2013) „Small scale fisheries in Europe: A comparative analysis based on a selection of case studies.“ *Fisheries Research*, 140, 1-13.

- Hachmann, V. (2011) "From mutual learning to joint working: Europeanization processes in the INTERREG B Programmes." *European Planning Studies*, Vol. 19, No. 8, 1537-1555.
- Hall, P. A., Taylor, R. C. (1996). „Political science and the three new institutionalisms.“ *Political Studies*, Vol. 44, No. 5, 936-957.
- Haverland, M., Holzacker, R. (2006) "Introduction: Cooperation and Integration among Europeanized States." In Haverland, M., Holzacker, R. (eds.) *European research reloaded: cooperation and europeanized states integration among europeanized states*. Springer Netherlands, 1-17.
- Hegland, T.J. (2009) „The Common Fisheries Policy and competing perspectives on integration.“ *Publication Series Department of Development and Planning*, No. 6, 1-18.
- Hegland, T.J., Raakjær, J. (2008) „Recovery Plans and the Balancing of Fishing Capacity and Fishing Possibilities: Path Dependence in the Common Fisheries Policy.“ In: Gezelius, S. S., Raakjær, J. (eds.): *Making Fisheries Management Work. Implementation of Policies for Sustainable Fishing*. Dordrecht: Springer, 131-159.
- Héritier, A. (2001) „Differential Europe: National administrative responses to community policy.“ In Cowles, M.G, Caporaso, J. A., Risse, T. (eds.) *Transforming Europe. Europeanization and Domestic Change*, Ithaca, NY: Cornell University Press, 44-59.
- Hilborn, R., Orensanz, J. M., Parma, A. M. (2005) „Institutions, incentives and the future of fisheries.“ *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, Vol. 360, No. 1453, 47-57.
- Howell, K., E. (2004) "Developing conceptualisations of Europeanisation: A study of financial services." *Politics*, Vol. 24, No. 1., 20-25.
- Imperial, M. T., Yandle, T. (2005) "Taking institutions seriously: using the IAD framework to analyze fisheries policy." *Society and Natural Resources*, Vol. 18, No. 6, 493-509.
- James, D. E. (1997) „Environmental Incentives: Australian Experience with Economic Instruments for Environmental Management: Consultancy Report.“ Community Information Unit, Department of the Environment, Sport and Territories. Kättesaadav:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:YrGolSbuUC4J:www.ibrarian.net/navon/paper/Environmental_Incentives_Australian_Experience_wi.pdf%3Fpaperid%3D5755691+&cd=1&hl=et&ct=clnk&gl=ee, 11.02.2017.
- Jentoft, S. (2004) "Institutions in fisheries: what they are, what they do, and how they change." *Marine Policy*, Vol. 28, No. 2, 137-149.

- Jentoft, S. (2006) „Beyond fisheries management: The Phronetic dimension.“ *Marine Policy*, Vol. 30, No. 6, 671–680.
- Kickert, W. J., Van der Meer, F. B. (2011) „Small, Slow, and Gradual Reform: What can Historical Institutionalism Teach us?“. *International journal of public administration*, Vol. 34, No. 8, 475-485.
- Khalilian, S., Froese, R., Proelss, A., Requate, T. (2010) "Designed for failure: a critique of the Common Fisheries Policy of the European Union." *Marine Policy*, Vol. 34, No. 6, 1178-1182.
- Knill, C. (2001). *The Europeanisation of national administrations: Patterns of institutional change and persistence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Knill, C., Lehmkuhl, D. (1999) "How Europe matters. Different mechanisms of europeanization." *European integration online papers (EIoP)* Vol. 3. No. 7. Kättesaadav: http://kops.uni-konstanz.de/bitstream/handle/123456789/4271/1999_EIOP_Europeanization_Mechanisms.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 27.07.2016.
- Knill, C., Lehmkuhl, D. (2002) „The National Impact of European Regulatory Policy: Three Europeanisation Mechanisms“. *European Journal of Political Research*, 41, 255–80. Kättesaadav: <http://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PSPA113/Europeanizing%20Domestic%20Regulator.pdf>, 30.05.2016.
- Kura, Y., Revenga, C., Hoshino, E., Mock, G. (2004) *Fishing for Answers*. World Resources Institute, Washington, DC, 138 p. Kättesaadav: https://www.researchgate.net/profile/Yumiko_Kura/publication/274077147_Fishing_for_Answers_Making_Sense_of_the_Global_Fish_Crisis/links/55151d390cf283ee0839b62e.pdf, 05.10.2016.
- Lackey, R. T. (1978). „Fisheries management theory.“ In: *Proceedings of the Symposium on Selected Coolwater Fishes of North America*. Special Publication No. 11, American Fisheries Society. 417 – 423.
- Lackey, R. T. (1998). „Fisheries management: integrating societal preference, decision analysis, and ecological risk assessment.“ *Environmental Science & Policy*, Vol. 1, No. 4, 329-335.
- Lane, D. E., Stephenson, R. L. (1995) „Fisheries management science: the framework to link biological, economic, and social objectives in fisheries management.“ *Aquatic Living Resources*, Vol. 8, No. 3, 215-221.
- Laurec, A., Armstrong, D. (1997) "The European common fisheries policy and its evolution." In *Global trends: Fisheries management*. American Fisheries Society Symposium, Vol. 20, 61-72.

- Leung, P., Muraoka, J., Nakamoto, S. T., Pooley, S. (1998). „Evaluating fisheries management options in Hawaii using analytic hierarchy process (AHP).“ *Fisheries Research*, Vol. 36, No. 2, 171-183.
- Kättesaadav:
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.375.1856&rep=rep1&type=pdf>, 16.08.2016.
- Levi, M. (1997) "A model, a method, and a map: Rational choice in comparative and historical analysis." In Lichbach, M. I., Zuckerman, A. S. (eds.) *Comparative politics: Rationality, culture, and structure*. Cambridge, Cambridge University Press, 19 - 41.
- Linke, S., Jentoft, S. (2013) "A communicative turnaround: shifting the burden of proof in European fisheries governance." *Marine Policy*, 38, 337-345.
- Loizou, E., Chatzitheodoridis, F., Polymeros, K., Michailidis, A., Mattas, K. (2014) „Sustainable development of rural coastal areas: Impacts of a new fisheries policy.“ *Land Use Policy*, 38, 41-47.
- Long, R. (2010) "The role of Regional Advisory Councils in the European Common Fisheries Policy: legal constraints and future options." *The International Journal of Marine and Coastal Law*, Vol. 25, No. 3, 289-346.
- McLean, C., Gray, T. (2009) „Liberal intergovernmentalism, historical institutionalism, and British and German perceptions of the EU's Common Fisheries Policy.“ *Marine Policy*, Vol. 33, No. 3, 458-465.
- Mardle, S., Pascoe, S., Boncoeur, J., Le Gallic, B., García-Hoyo, J.J., Herrero, I., Jimenez-Toribio, R., Cortes, C., Padilla, N., Nielsen, J.R., Mathiesen, C. (2002) „Objectives of fisheries management: case studies from the UK, France, Spain and Denmark.“ *Marine Policy*, Vol. 26, No. 6, 415-428.
- Mesnil, B. (2012) „The hesitant emergence of maximum sustainable yield (MSY) in fisheries policies in Europe.“ *Marine Policy*, Vol. 36, No. 2, 473-480.
- Mikalsen, K.H., Jentoft, S. (2008) „Participatory practices in fisheries across Europe: Making stakeholders more responsible.“ *Marine Policy*, Vol. 32, No. 2, 169-177.
- Morison, A. K. (2004) "Input and output controls in fisheries management: A plea for more consistency in terminology." *Fisheries Management and Ecology*, Vol. 11, No. 6, 411-413.
- Nellis, S. (2013) „Kalapüügivõimaluste jaotamise süsteemid Euroopa Liidus ja nende kooskõla EL siseturu eeskirjadega.“ Magistritöö, Tartu Ülikool, Õigusteaduskond, Rahvusvahelise- ja Euroopa õiguse õppetool.

- Nerheim, M. (2004) "The New Common Fisheries Policy (CFP): Towards Sustainable Management and a Profitable Fisheries Sector?." *EPIAScope*, No. 1, 30-35.
- Nielsen, J. R., Degnbol, P., Viswanathan, K. K., Ahmed, M., Hara, M., Abdullah, N. M. R. (2004) „Fisheries co-management—an institutional innovation? Lessons from South East Asia and Southern Africa.“ *Marine Policy*, Vol. 28, No. 2, 151-160.
- OECD (2009) Eesti kalanduse ja kalakasvatuse sektor 2009. Pariis: OECD.
- Pascoe, S., Bustamante, R., Wilcox, C., Gibbs, M. (2009). „Spatial fisheries management: a framework for multi-objective qualitative assessment.“ *Ocean & Coastal Management*, Vol. 52, No 2, 130-138.
- Pastors, M.A. (2014) „Exponential growth in the number of words used for the European Common Fisheries Policy (CFP): Does better management require more text?.“ *Marine Policy*, 46, 101-104.
- Kättesaadav:
https://www.researchgate.net/profile/Martin_Pastors/publication/259980798_Exponential_growth_in_the_number_of_words_used_for_the_European_Common_Fisheries_Policy_CFP_Does_better_management_require_more_text/links/0a85e533452d50e3c0000000.pdf, 20.01.2017.
- Pierson, P. (2004). *Politics in time: History, institutions, and social analysis*. Chicago: Princeton University Press.
- Pita, C., Chuenpagdee, R., Pierce, G. J. (2012) "Participatory issues in fisheries governance in Europe." *Management of Environmental Quality: An International Journal*, Vol. 23, No. 4, 347-361.
- Pollack, M. A. (2007). „The new institutionalisms and European integration (No. p0031).“ University of Bath, Department of European Studies and Modern Languages.
- Kättesaadav: <https://www.wiso.uni-hamburg.de/fachbereich-sowi/professuren/wiener/dokumente/conwebpaperspdfs/2008/conweb1-2008.pdf>, 17.08.2016.
- Pomeroy, R. S. (1995). „Community-based and co-management institutions for sustainable coastal fisheries management in Southeast Asia.“ *Ocean & Coastal Management*, Vol. 27, No. 3, 143-162.
- Prellezo, R., Curtin, R. (2015) „Confronting the implementation of marine ecosystem-based management within the Common Fisheries Policy reform.“ *Ocean & Coastal Management*, 117, 43-51.
- Radaelli, C. M. (2000). „Whither Europeanization? Concept stretching and substantive change.“ *European Integration online Papers (EIoP)*, Vol. 4, No. 8. Kättesaadav: <http://eiop.or.at/eiop/pdf/2000-008.pdf>, 22.08.2016.

- Radaelli, C. M. (2002) „The domestic impact of European Union public policy: notes on concepts, methods, and the challenge of empirical research." *Politique européenne*, Vol. 1, No. 5, 105-136.
- Radaelli, C.M. (2003) „The Europeanization of public policy“. In Featherstone, K., Radaelli, C. M. (eds.) *The Politics of Europeanization*, Oxford: Oxford University Press, 27-56. Kättesaadav: https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=D1qpmNYULcoC&oi=fnd&pg=PA27&dq=policy+uploading&ots=3IJ6j8-WaK&sig=qz7p8PNgZ7zSpuPATbZau0I2IYU&redir_esc=y#v=onepage&q=policy%20uploading&f=false, 29.05.2016.
- Radaelli, C. (2004) „Europeanization: Solution or Problem?“ *European Integration Online Papers*, Vol. 8. Kättesaadav: <https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10036/22994/Radaelli%2004-016.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, 29.05.2016.
- Rätz, H.J., Dörner, H., Scott, R. and Barbas, T. (2010) „Complementary roles of European and national institutions under the Common Fisheries Policy and the Marine Strategy Framework Directive.“ *Marine Policy*, Vol. 34, No. 5, 1028-1035.
- Salas, S., Gaertner, D. (2004). „The behavioural dynamics of fishers: management implications.“ *FISH and FISHERIES*, 5, 153-167.
- Santiago, J.L., Ballesteros, M.A., Chapela, R., Silva, C., Nielsen, K.N., Rangel, M., Erzini, K., Wise, L., Campos, A., Borges, M.F., Sala, A. (2015) „Is Europe ready for a results-based approach to fisheries management? The voice of stakeholders.“ *Marine Policy*, 56, 86-97.
- Schare, T. (2006) Europe and the "Tragedy of the Commons": A detailed analysis of the European Common Fisheries Policy (CFP) (Doctoral dissertation, University of Geneva).
- Schimmelfennig, F., Sedelmeier, U. (2004) „Governance by conditionality: EU rule transfer to the candidate countries of Central and Eastern Europe.“ *Journal of European public policy*, Vol. 11, No. 4, 661-679.
- Schrank, W. E., Keithly Jr, W. R. (1999). „The concept of subsidies.“ *Marine Resource Economics*, Vol. 14, No. 2, 151-164.
- Sedelmeier, U. (2011) „Europeanisation in new member and candidate states". *Living Reviews in European Governance*, Vol. 6, No. 1. Kättesaadav: http://edoc.vifapol.de/opus/volltexte/2011/3115/pdf/lreg_2011_1Color.pdf, 24.05.2016.
- Smith, Laurence ED, S. Nguyen Khoa, Lorenzen, K. (2005) "Livelihood functions of inland fisheries: policy implications in developing countries." *Water Policy* 7, No. 4, 359-383.

- Sterner, T., Svedäng, H. (2005) „A net loss: policy instruments for commercial cod fishing in Sweden.“ *AMBIO: A Journal of the Human Environment*, Vol. 34, No. 2, 84-90.
- Stokke, O.S., Coffey, C. (2004) „Precaution, ICES and the common fisheries policy: a study of regime interplay.“ *Marine Policy*, Vol. 28, No. 2, 117-126.
- Stouten, H., Heene, A., Gellynck, X., Polet, H. (2011) “Policy instruments to meet fisheries management objectives in Belgian fisheries.” *Fisheries Research*, Vol. 111, Issues 1–2, 8–23.
- Surís-Regueiro, J. C., Varela-Lafuente, M. M., Garza-Gil, M. D. (2011). „Evolution and perspectives of the Fisheries Structural Policy in the European Union.“ *Ocean & coastal management*, Vol. 54, No. 8, 593-600.
- Suurna, M., Kattel, R. (2010) „Europeanization of innovation policy in Central and Eastern Europe“. *Science and Public Policy*, Vol. 37, No. 9, 646-664.
- Symes, D. (2012) "Regionalising the Common Fisheries Policy: context, content and controversy." *Maritime Studies* 11, No. 1, 1 - 21. Kättesaadav: http://download.springer.com/static/pdf/811/art%253A10.1186%252F2212-9790-11-6.pdf?originUrl=http%3A%2F%2Fmaritimestudiesjournal.springeropen.com%2Farticle%2F10.1186%2F2212-9790-11-6&token2=exp=1477192355~acl=%2Fstatic%2Fpdf%2F811%2Fart%25253A10.1186%25252F2212-9790-11-6.pdf*~hmac=8089d53acce33ac5bf29f7d52d9ba34cb7ac52e18989103bae6bfd20fd756846, 23.10.2016.
- Symes, D., Phillipson, J. (2009) “Whatever became of social objectives in fisheries policy?” *Fisheries Research*, Vol. 95, Issue 1, 1 – 5.
- Vene, A. (2006) „Eesti kalanduspoliitika kujunemine 1996 – 2006 ja selle mõju kalapüügisektorile.“ Tallinna Tehnikaülikool, Magistritöö.
- Vetemaa, M. (2002) „Eesti rannalähedase kalanduse areng aastatel 1991 – 2001 ja tulevikuperspektiivid.“ Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut. Kättesaadav: http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eestirannalahedasekalandusearengaastatel1991-2001jatulevikuperspektiivid.pdf, 26.01.2017. a.
- Wach, K. (2015) „Conceptualizing Europeanization: Theoretical Approaches and Research Designs.“ In Stanek, P., Wach, K (eds.). *Europeanization Processes from the Mesoeconomic Perspective: Industries and Policies*. Kraków: Cracow University of Economics, 11-23.

Wattage, P., Mardle, S., Pascoe, S. (2005). „Evaluation of the importance of fisheries management objectives using choice-experiments.“ *Ecological Economics*, Vol. 55, No. 1, 85-95.

Kättesaadav:

http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/41549466/Evaluation_of_the_importance_of_fisherie20160125-11893-128vp5o.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWSMTNPEA&Expires=1471351963&Signature=NWwncxOKEoj60%2FJSuFW5fet%2BTEI%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DEvaluation_of_the_importance_of_fisherie.pdf, 16.08.2016.

Yandle, T. (2005) „Developing a co-management approach in New Zealand fisheries.“ In Leal, D. *Evolving Property Rights in Marine Fisheries*. Maryland: Rowman & Littlefield, 213 - 238.

Yandle, T. (2003) "The challenge of building successful stakeholder organizations: New Zealand's experience in developing a fisheries co-management regime." *Marine Policy*. Vol. 27, No. 2, 179-192.

Young, M. D., McCay, B. J. (1995). „Building equity, stewardship, and resilience into market-based property rights systems.“ In Hanna, S., Munasinghe, M. *Property rights and the environment: social and ecological issues*, USA, The Beijer Institute of Ecological Economics, Washington, 87-102.

Österblom, H., Sissenwine, M., Symes, D., Kadin, M. Daw, T., Folke, C. (2011) „Incentives, social-ecological feedbacks and European fisheries“. *Marine Policy*, Vol. 35, pp. 568–574. Kättesaadav https://www.researchgate.net/profile/Henrik_Oesterblom/publication/222161013_Incentives_socialecological_feedbacks_and_European_fisheries/links/0fcfd5064208e26323000000.pdf, 26.05.2016.

Seadusandlus ja teised dokumendid

„Eesti kalanduse strateegia 2007 – 2013“. EV Põllumajandusministeerium.

„Eesti kalanduse strateegia 2014 – 2020“. Tallinn, Põllumajandusministeerium.

„Harrastuskalapüügi arengukava aastateks 2010-2013“. Keskkonnaministeerium, 2009.

„Kalalaevade nimekiri, kes võivad püüda Liivi lahes kala kalalaeva kalapüügiloo alusel 2016. aastal“. Maaeluministeerium. Kättesaadav: <https://www.agri.ee/et/puugiload-ja-puugivoimaluste-jaotus-varasemad-aastad>, 10. mai 2017.

„Kalandusvõrgustik“. Maaeluministeeriumi koduleht. Kättesaadav: <https://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/kalamajandus-ja-kutseline-kalapuuk/kalandusteave#kalandusvorgustik>, 14.05.2017.

„Kalapüük ja –varud 2004. aastal“. Allikas: Keskkonnaministeerium. Kättesaadav: <http://veebiarhiiv.digar.ee/a/20140326135947/http://www.agri.ee/kalapuuk-ja-varud-2004-2005/>, 10. mai 2017.

„Laevade nimekiri, kes võivad püüda Läänemerel turska 2016. aastal“. Maaeluministeerium. Kättesaadav: <https://www.agri.ee/et/puugiload-ja-puugivoimaluste-jaotus-varasemad-aastad>, 10. mai 2017.

„Peipsi kalanduse arengukava 2005-2009“. Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liit, 2004.

„Peipsi kalanduspiirkonna strateegia 2015-2023“. Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, 2016.

„Peipsi kalanduspiirkonna strateegia aastateks 2009–2015“. Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu.

„Suur Emajõe kalanduse arendamise tegevuskava 2007-2013“. Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liit, 2008.

„Vooremaa järvede kalanduse tegevuskava aastateks 2006-2010“. Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liit, 2006.

„Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2009-2015“. Gravitas Consult OÜ, 2009.

„Võrtsjärve kalanduspiirkonna strateegia 2015-2025“. Baltic Sea Development & Media Center, 2016.

2004/585/EÜ: Nõukogu otsus, 19. juuli 2004, millega asutatakse ühise kalanduspoliitika raames piirkondlikud nõuandekomisjonid.

Council Regulation (EEC) No 170/83 of 25 January 1983 establishing a Community system for the conservation and management of fishery resources.

Council Regulation (EEC) No 3760/92 of 20 December 1992 establishing a Community system for fisheries and aquaculture.

Eesti Vabariigi ja Euroopa Ühenduse vaheline kalandusalaste suhete leping, Vabariigi Valitsuse välisleping (RT II 1997, 5, 21).

Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516).

Eesti Vabariigi Valitsuse ja Vene Föderatsiooni Valitsuse vaheline Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järve kalavarude säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkulepe (RT II 1994, 25, 87).

Ettepanek:nõukogu otsus, millega muudetakse otsust 2004/585/EÜ, millega asutatakse ühise kalanduspoliitika raames piirkondlikud nõuandekomisjonid. /* KOM/2006/0732 lõplik - CNS 2006/0240 */. Euroopa Ühenduste Komisjon, Brüssel 27.11.2006.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1379/2013, 11. detsember 2013 , kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1380/2013, 11. detsember 2013 , ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ.

Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Eesti Vabariigi vahelise assotsieerumislepingu (Euroopa lepingu) lisaprotokoll, millega kehtestatakse kala ja teatavate kalandustoodetega kauplemise kord (RT II 2002, 6, 17).

Ida- ja Kesk-Euroopa Kalanduse Arendamise Rahvusvahelise Organisatsiooni (EUROFISH) asutamislepingu ratifitseerimise seaduse eelnõu 958 SE, Seletuskiri.

Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593).

Kalandusturu korraldamise seadus (RT I, 05.12.2014, 1).

Kalandusturu korraldamise seadus (RT I, 11.12.2015, 2).

Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 157 SE, Seletuskiri.

Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 744 SE, Seletuskiri.

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2004, 37, 254).

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22).

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115).

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 1082 SE, Seletuskiri.

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 325 SE, Seletuskiri.

Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 771 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384).

Kalapüügiseadus (RT I, 17.03.2015, 1).

Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16).

Kalapüügiseaduse § 13⁴ muutmise seadus (RT I 2007, 57, 377).

Kalapüügiseaduse § 15 muutmise ja täiendamise seadus (RT I 1996, 27, 567).

Kalapüügiseaduse eelnõu 34 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse eelnõu 801 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seadus (RT I, 21.12.2010, 5).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 13, 92).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 18, 88).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2002, 41, 250).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 89, 609).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 03.07.2014, 18).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1).

Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10).

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 184 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 255 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 336 SE, Seletuskiri

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 471 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 620 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 724 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 798 SE, Seletuskiri.

Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri

Kalapüüki ja mereuurimist reguleerivate rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimise seadus (RT II 1993, 5, 4).

Kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis (RT I 1994, 35, 544). Keskkonnaministri 16. oktoobri 1992. a määruse nr 26 (RTL 1992, 10, 0) „Kalapüügieeskirjade kehtestamisest“.

Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile püügivõimsuse ja -koormuse näitajate parandamise kohta ühise kalanduspoliitika raames /* KOM/2007/0039 lõplik */. Euroopa Ühenduste Komisjon, Brüssel 5.2.2007, Dokumendi number: 6116/07. Toimik: 2006/1527/EL.

Lepingu Belgia Kuningriigi, Taani Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi, Iirimaa, Itaalia Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Madalmaade Kuningriigi, Austria Vabariigi, Portugali Vabariigi, Soome Vabariigi, Rootsi Kuningriigi, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi (Euroopa Liidu liikmesriikide) ning Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi vahel Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemise kohta Euroopa Liiduga ratifitseerimise seadus (RT II 2004, 3, 8).

Nõukogu määrus (EÜ) nr 1005/2008, 29. september 2008 , millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999.

Nõukogu määrus (EÜ) nr 1224/2009, 20. november 2009 , millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006.

Nõukogu määrus (EÜ) nr 2371/2002, 20. detsember 2002, ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta.

Nõukogu määrus (EÜ) nr 768/2005, 26. aprill 2005, millega moodustatakse Ühenduse Kalanduskontrolli Agentuur ja muudetakse määrust (EÜ) nr 2847/93, millega luuakse ühise kalanduspoliitika suhtes rakendatav kontrollisüsteem.

Põllumajandusministri 21. juuli 2000. a määrus nr 52 (RTL 2000, 86, 1282) „Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti põhimäärus ning struktuur ja teenistujate koosseis“ § 1.

Vabariigi Valitsuse 05. mai 1994. a määrus nr 160 (RT I 1994, 35, 544) „Kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis“.

Vabariigi Valitsuse 10. detsembri 2009. a korraldus nr 550 (RTL 2009, 93, 1380) „Merest püütud kala ja sellest valmistatud kalatoodete püügisertifikaatide kinnitamiseks volitatud asutuste määramine“.

Vabariigi Valitsuse 16. juuni 2016. a määrus nr 65 (RT I, 21.06.2016, 32; RT I, 28.12.2016, 10) „Kalapüügieeskiri“.

Vabariigi Valitsuse 25. veebruar 1997. a määrus nr 42 (RT I 1997, 16, 272) „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine ja kehtetuks tunnistamine tulenevalt Kalaameti ümberkorraldamisest“.

Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 2016. a määrus nr 155 (RT I, 28.12.2016, 8) „Kalapüügiga seonduvate andmete esitamise kord“.

Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2002. a määruse nr 89 (RT I 2002, 24, 141) „Kalalaevade riikliku registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“

Vabariigi Valitsuse 30. novembri 2000. a määrus nr 388 (RT I 2000, 91, 588) „Vabariigi Valitsuse 17. märtsi 2000. a määruse nr 85 «Põllumajandusministeeriumi põhimäärus» muutmine“.

Vabariigi Valitsuse 9. märtsi 2004. a määruse nr 62 (RT I 2004, 14, 98) „Kalalaevade alajaotustesse rühmitamise kriteeriumid, segmenti kantavatele kalalaevadele esitatavad nõuded ja kalalaevade segmenti juurdelisamise võimalus“.

Vabariigi Valitsuse seadus (RT I, 22.06.2016, 31).

Vabariigi Valitsuse seaduse ja selle rakendamisega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu 198 SE, Seletuskiri.

Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (RT I, 30.06.2015, 4).

Lisa 1. Kalanduspoliitika reguleerimisalas toimunud muutused enne EL-ga liitumist

Muudatuste aeg	Reguleerimisobjekt	Siseriiklik regulatsioon	Kommentaar seondvalt EL mõjust tulenevalt	Nõude kohaldavus (+) mitte kohaldavus (-) sisevete kalandusele
1990-ndad	Kalavarud – kuuluvus ja majandamine	<p>1990. aastate esimeses poolel olid kalanduslikud veekogud vastavalt riiklikus- või munitsipaalhalduses (maa- ja vabariiklike linnade valitsused) või eraomanduses.¹⁰²</p> <p>1990. aastate esimeses pooles kehtestati kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis.¹⁰³</p> <p>1990. aasta teises pooles hakkasid suurem osa kalanduslikke veekogusid kuuluma riigi omandisse.¹⁰⁴</p> <p>1990. aastate teises pooles käsitleti kala peremehetuna seni kuni ta ei ole kinni püütud.¹⁰⁵</p>		+
	Kalapüügiõiguse tasustamine	<p>1990. aastate alguses seati sisse tasu kalavarude kasutamise eest, mis nõuti varude kasutajailt sisse püüniste maksustamisega, tasuliste kalastuskaartide ja tasuliste püügilubade väljaandmisega ning veekogu või selle osa kasutusele andmise lepinguga.¹⁰⁶</p>		+

¹⁰² Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516) § 5 lõiked 1 ja 2.

¹⁰³ Vabariigi Valitsuse 05. mai 1994. a määrus nr 160 (RT I 1994, 35, 544) „Kalavarude kasutamise ja kaitse kord Eesti majandusvööndis“.

¹⁰⁴ Kalapüügiseaduse eelnõu 34 SE, Seletuskiri.

¹⁰⁵ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 5 lõige 1.

¹⁰⁶ Kalapüügi korraldamisest Eesti Vabariigi vetes, Kalaameti käskkiri, Vastu võetud 29.12.1991 nr 7, RTL 1992, 3.

	Arvestuse pidamine kalavarude kasutamise kohta	1990. aastate alguses peeti kalavarude kasutamise üle riiklikku arvestust veekogude ja kalaliikide kaupa. ¹⁰⁷	Kehtib siiani	+
	Kutselise kalapüügi eristamine / Kalapüügi õiguse piiramine	1990. aastate teisest poolest alates võis kutselist kalapüüki läbi viia läbi äriseadustikuga sätestatud korras registreeritud ettevõtja. ¹⁰⁸ Ka lubati rannaküla alalisel elanikul kala püüda piiratud arvu kutselise kalapüügi vahenditega. ¹⁰⁹ Mõned aastad hiljem asendati rannaküla elaniku kalapüügiõiguse kutselise kalapüügi alaliigiks oleva "piiratud kalapüügiõigusega", sest rannaküla elaniku mõiste määratlemine oli praktikas vastuoluline ja ka ebaotstarbekas ¹¹⁰ . Samas, rannaküla elanik ei pidanud olema ettevõtja äriseadustiku tähenduses. ¹¹¹		+
2000-ndate algus	Kalapüügiseaduse eesmärgid	Kalapüügiseaduse ülesandeks sai kala- ja veetaimevarude jätkusuutliku kasutamise tagamine lähtuvalt kohuseteadliku kalanduse põhimõtetest. ¹¹²	Kalapüügiseadusega hõlmatud temaatika muutus enne EL-ga liitumist palju laiemaks, kui seda oli ainult suhete reguleerimine kalapüügil ja veetaimede kogumisel. ¹¹³	+

¹⁰⁷ Eesti Vabariigi kalapüügiseadus (RT 1991, 43, 516) § 7.

¹⁰⁸ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 13 lõige 1.

¹⁰⁹ Kalapüügiseadus (RT I 1995, 80, 1384) § 6 lõige 2.

¹¹⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 336 SE, Seletuskiri.

¹¹¹ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 336 SE, Seletuskiri.

¹¹² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 1.

¹¹³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus 173 SE, Seletuskiri.

	Püügiloo saamise tingimused	<p>Leevendati piiratud kalapüügiloo saamise tingimusi.¹¹⁴</p> <p>Võeti kasutusele mõiste „ajalooline püügiõigus“, millega püüti lahendada olukord, kus piiratud kalavarude ja võimaluste juures on püügivõimaluste soovijaid rohkem.^{115, 116}</p> <p>Ajaloolist püügivõimalust tohtis hakata võõrandama isikule, kellele tohtis anda kalapüügiluba.¹¹⁷</p>		+
	Kalavarude kaitse	<p>Alustati kalavarude kaitse tagamist järgnevatel viisidel^{118, 119}:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vabariigi Valitsus hakkas kehtestama, „lähtudes kalavarude seisundist ja rahvusvahelistest lepingutest, lubatud aastaseid väljapüügimahtusid rahvusvaheliselt kontrollitavate kalaliikide kohta ja väljaspool Eesti Vabariigi jurisdiktsiooni oleval veealal lubatud püügipäevade arvu, lubatud väljapüügemahu või püügile lubatavate Eesti kalalaevade arvu“. • Keskkonnaminister hakkas kehtestama, lähtudes kalavarude seisundist, lubatud aastase püügivahendite arvu ja vajadusel ka väljapüügemahu merel kuni 20 m samasügavusjooneni, Peipsi järvel ja 		Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel olid Venemaa Föderatsiooniga kokkulepitud väljapüügemahud kuni aastani 1999 soovituslikud. Kvoot kehtis ainult siia püügile. Alates 2000.a. kehtivad kokkulepitud püügemahud kui riikidevahelised kvoodid. („Peipsi kalanduse arengukava 2005 – 2009“, 26)

¹¹⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 18, 88) § 4.

¹¹⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 9 lõige 3.

¹¹⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 1248 SE, Seletuskiri.

¹¹⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2001, 18, 88) § 4.

¹¹⁸ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2000, 81, 514) § 9 lõige 1.

¹¹⁹ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 336 SE, Seletuskiri.

		siseveekogudel maakondade ja omavalitsuste lõikes.		
	Kalandusturu korraldus läbi Kalandusturu korraldamise seaduse	Sätestati kala kvaliteedinõuded, kalandusturu korraldamise abinõud, nende rakendamise kord, neid rakendavad asutused ning kalapüüdjate ühenduste tunnustamise alused ja kord ning riikliku järelevalve alused. ¹²⁰ Lisaks oli vaja enne EL-ga liitumist luua õiguslik alus tootjaorganisatsioonide asutamiseks. ¹²¹	Väljatöötamine oli tingitud eeskätt EL ühise kalanduspoliitika rakendamise vajadusest Eestis. ¹²²	+
	Kala üleandmise, ladustamise, transpordi kord	Enne esmamüüki toimuva kala üleandmise, ladustamise, transpordi kohta tuleb ka andmed esitada ¹²³ , ¹²⁴ ning keelati ära müüa ja osta harrastuspüügil, vähipüügiloa või piiratud kalapüügiloa alusel püütud kala ¹²⁵ , selleks, et vähendada püügiintensiivsust ning seeläbi tagada kalanduse kui majandusharu tasakaalustatud ja varusäästlik areng. ¹²⁶	Säte kehtestati Eesti seadusandluse kooskõlla viimiseks EL õigusega.	+
	Kalalaevade riiklik register	Vabariigi Valitsus asutas kalalaevade registri, kohustades registreerima kalalaevad riiklikus registris ning nõudis kalalaevatunnistust kalalaeva kalapüügiloa saamiseks ¹²⁷ . Kalalaevaregistri asutamisega loodi võimalus Eesti kalalaevastiku suuruse piiramiseks, võimaldades		

¹²⁰ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593) § 1 lõige 1.

¹²¹ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 325 SE, Seletuskiri.

¹²² Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 157 SE, Seletuskiri.

¹²³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 14.

¹²⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

¹²⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 16.

¹²⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seadus 173 SE, Seletuskiri.

¹²⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2002, 41, 250) § 3 ja § 8.

		kalalaevatunnistuse ja kalapüügiloa sidumist, satelliitjälgimissüsteemi nõude laiendamist. ¹²⁸		
--	--	---	--	--

Koostaja: autor

---

¹²⁸ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

Lisa 2. Valitsusasutustele EL tõukel lisandunud kohustused enne EL-ga liitumist

Asutus	Aasta	Ülesanne
Keskkonnaminister	2004	Keskkonnaministrile anti volitus kalavaru olukorra säilitamiseks, taastamiseks või parandamiseks piirata teatud veetalal või teatud kalaliigi püügil laevade püügikoormust, püügivõimsust, laeva kogumahutavust või masinate võimsust ja keelata kalaliigi lossimise, merel ümberlaadimise, pardal hoidmise või vastu võtmise, kui selle kalaliigi püük on keelatud. ¹²⁹
Keskkonnaministeerium	2002	Keskkonnaministeerium sai kalalaevaregistri vastutavaks töötlejaks. ¹³⁰
	2004	Keskkonnaministeerium pidi andma loa, juhul, kui merel ümberlaadimiseks, vastuvõtmiseks, töötlemiseks, mitme laeva ühiseks püügitegevuseks või lossimiseks seda on vaja. ¹³¹
Keskkonnainspeksioon	2002	Keskkonnainspeksioon sai kalalaevaregistri volitatud töötlejaks. ¹³²
Põllumajandusminister ja Põllumajandusministeerium	2004	Kalandusturu seadusega määratud kohustused. ¹³³
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	2004	Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA) pidi hakkama tegelema kalandusturu korralduslike meetmete rakendamisega. ¹³⁴

Koostaja: autor

¹²⁹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 9.

¹³⁰ Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2002. a määruse nr 89 (RT I 2002, 24, 141) „Kalalaevade riikliku registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ § 2 lõige 1.

¹³¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 14.

¹³² Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2002. a määruse nr 89 (RT I 2002, 24, 141) „Kalalaevade riikliku registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ § 2 lõige 2.

¹³³ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I 2003, 88, 593).

¹³⁴ Kalandusturu korraldamise seaduse eelnõu 157 SE, Seletuskiri.

Lisa 3. Kalanduspoliitika reguleerimisalas toimunud muutused pärast EL-ga liitumist

Reguleerimisobjekt	Aasta	Siseriiklik regulatsioon	Kommentaar seonduvalt EL mõjust tulenevalt	Mõju sisevete kalandusele
Kalapüügi seaduse eesmärgid	2015	Kalade ja veetaimede kasutamist käsitletakse majandustegevuse reguleerimisena, mille peamiseks sihiks on kalavarude kaitse ja jätkusuutlik kasutamine. ¹³⁵		+
Kalalaevaregister	2004	Kalalaevade maksimaalse lubatud püügivõimsuse arvutamisel võetakse aluseks kalalaevastiku summaarne püügivõimsus seisuga 1. mai 2004. a, mis tähendab, et pärast seda kuupäeva ei saa uusi laevu kalalaevastikku lisada, ilma et kalalaevastikust eelnevalt laevu kustutataks ¹³⁶ .		-
	2008		Rahvusvaheliste ja Euroopa Liidu nõue kohaselt hakati määrama sadamaid, kus on lubatud laevalt kala lossida või ümber laadida ning kolmanda riigi kalalaevadele esitati lossimise korral dokumentide esitamise osas täiendavad nõuded. ^{137, 138}	-

¹³⁵ Kalapüügiseaduse eelnõu 801 SE, Seletuskiri.

¹³⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 798 SE, Seletuskiri.

¹³⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133) punktid 19 ja 23.

¹³⁸ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 184 SE, Seletuskiri.

	2012		<p>Merel kalapüügiks kasutatav Eesti kalalaev peab olema varustatud satelliitsidel põhineva laevade jälgimise autonoomse süsteemiga kooskõlas Euroopa Liidu nõukogu määrusega ning edastama satelliitjälgimissüsteemi kaudu Euroopa komisjoni rakendusmääruse kohaselt.¹³⁹</p> <p>Merel kalapüügiks kasutataval kalalaevade puhul ei rakendata EL nõudeid alla 15 meetristele laevadele, mis tegutsevad üksnes lipuliikmesriigi territoriaalmeredel või ei viibi merel kunagi rohkem kui 24 tundi alates väljumisajast kuni sadamasse jõudmiseni.^{140, 141} Soovi korral võivad satelliitjälgimissüsteemi siiski paigaldada kalaevad, millele see nõue otseselt ei kehti.¹⁴²</p>	-
--	------	--	---	---

¹³⁹ Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16) § 69 lõige 1.

¹⁴⁰ Kalapüügiseadus (RT I, 30.12.2015, 16) § 69 lõige 1.

¹⁴¹ Nõukogu määrus 1224/2009, Artikkel 9 lõige 5.

¹⁴² Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

	2014		Kutseliseks kalapüügiks merel võib kasutada üksnes kalalaevade riiklikku registrisse kantud kalalaeva, millel on kehtiv kalalaevatunnistus. ¹⁴³	
	2014		„Kutseliseks kalapüügiks merel võib kasutada üksnes kalalaevade riiklikku registrisse kantud kalalaeva, millel on kehtiv kalalaevatunnistus“. ¹⁴⁴	-
Kvoodid ja nendega tehtavad tehingud	2004		Rahvusvaheliselt reguleeritavatele kalaliikidele hakati kehtestama Eestile kui Euroopa liikmesriigile püügivõimalused Euroopa Liidu määrustega. ¹⁴⁵	-
	2007	Eesti Kalurite Liidu ettepanekule tuginedes tehti alates 2007. aastast seadusega võimalikuks eraldada räimepüügil püügivõimalused lubatud väljapüügimahtudena. ¹⁴⁶		
	2010	EL liikmesriigina võttis Eesti 2010. aastal üle rahvusvahelises praktikas levinud erinevate riikide ettevõtete vaheliste püügivõimaluste vahetuse korraldamise võimalused, kohandades neid nõudeid ka		Riigisisesed kasutada andmised hakkasid toimuma ka siseveekogudel ajaloolist

¹⁴³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 03.07.2014, 18) punkt 2.

¹⁴⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 03.07.2014, 18) punkt 2.

¹⁴⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 471 SE, Seletuskiri.

¹⁴⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri.

		siseriikliku kasutamise jaoks, mille tulemusena ettevõtja võib talle taotletavaks aastaks määratud püügivõimaluse, mille eest on tasutud kalapüügiõiguse tasu, anda jooksva aastal kasutamiseks kas teise riigi või Eesti ettevõtjale või saada teise riigi või Eesti ettevõtja püügivõimalust kasutada samal veekogul. ¹⁴⁷		püügiõigust omavate ettevõtete vahel.
	2011	EL püügivõimaluste ja Venemaa Föderatsiooniga kokku lepitud Peipsi järve püügivõimaluste puhul oli vajalik, et kvoodid saaksid õigeaegselt suletud, mistõttu kirjutati seadusandlusesse sisse, et kui veeala kohta kehtestatud kutselise kalapüügi võimalused või aastane lubatud saak on ammendunud 90 protsendi ulatuses peatatakse püük sellel veealal. ¹⁴⁸ Selle sätte sisse viimisega püüti tagada kvootide ülepüük. ¹⁴⁹ Samas, võib kutselise kalapüügi taasavada veealal, kus kalapüük peatati, pärast kalapüügiandmete laekumist, kui nende kohaselt ei ole kutselise kalapüügi võimalused või lubatud aastasaak 100 protsendiliselt ammendatud. ¹⁵⁰		+

¹⁴⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1 punkt 13.

¹⁴⁸ Kalapüügiseaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seadus (RT I, 21.12.2010, 5) punkt 20.

¹⁴⁹ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 724 SE, Seletuskiri.

¹⁵⁰ Kalapüügiseaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seadus (RT I, 21.12.2010, 5) § 1 punkt 21.

Kalapüügi õigus ja selle erinevad liigid	2005	Kaotati ära „piiratud püügi“ ja „piiratud püüdja“ mõiste ¹⁵¹ , sest erinevate uuringute ja analüüside tulemusest selgus, et piiratud kalapüügi puhul on tegu harrastuspüügiga, kus kalapüük on kõrvaltegevus ja meelelahutus. ¹⁵² Pärast „piiratud püügi“ ja „piiratud püüdja“ kaotamist hakkas keskkonnaminister teatud harrastuspüügivahendite puhul kehtestama aastaks teatud püügivahendite piirarvu veealade või maakondade kaupa. ¹⁵³	EL mõju ei esine.	+
	2008	Eesti Kalurite Liidu ettepanekul viidi 2008. aastast sisse nõue, et kaluri kalapüügiloale tohtis kanda kaluri, kellel on vähemalt rannakaluri II astme kutsekvalifikatsioon kutseseaduse tähenduses ¹⁵⁴ ja kehtestati kalapüügiloale kantavate püügivahendite miinimumarvud. ¹⁵⁵ Nimetatud muudatused pidid kaasa aitama kutseliste kalurite ringi selgemale määratlemisele ¹⁵⁶ , tagades ühtlasi selle, et kutselistel kaluritel on kutseliseks kalapüügiks piisav arv püügivahendeid, aidates vähendada nii ebaseadusliku kalapüügi osakaalu ja ebaseaduslikult püügile asetatavate nakkevõrkude arvu kui ka tasakaalustada kalurite arvu kasutada olevate	EL mõju ei esine	+

¹⁵¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2004, 2, 9) § 25.

¹⁵² Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 173 SE, Seletuskiri.

¹⁵³ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 471 SE, Seletuskiri.

¹⁵⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 4.

¹⁵⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus, (RT I 2006, 60, 444) § 5.

¹⁵⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri.

		püügivõimalustega. ¹⁵⁷ Samas, vastu tulles püüasustusega väikesaarte kalurite soovile, leevendati nende osa piiranguid. ¹⁵⁸		
	2014	Vabariigi Valitsus sätestab püügivõimalused kaluri kalapüügiloa alusel maakondade ja merel veelade ning siseveekogude ja püüasustusega väikesaarte kaupa. ¹⁵⁹ Seda põhjusel, et maakondade püügipiirkondi ei ole veelade kaupa piiritletud - tekkis olukord, kus ühele maakonnale eraldatud püügivahendite piirarvu piires sai püügile minna teise maakonna rannaga piirnevale veelale, millega kardeti püügisurve suurenemist suhteliselt paikse eluviisiga kaladele. ¹⁶⁰ Oluliseks peeti ka püügivõimaluste säilitamist iga maakonna kaluritele. ¹⁶¹	EL mõju ei esine	+
Kala päritolu tõendamine	2007	Eesti seadusandlusega hakati nõudma, et kala päritolu peab olema tõendatav igas kala käitlemise etapis. ¹⁶² Hilisemalt, tuginevalt igapäevasele praktikale, on neid nõudeid veelgi täpsustatud. ¹⁶³		+

¹⁵⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 905 SE, Seletuskiri.

¹⁵⁸ Kalapüügiseaduse § 13⁴ muutmise seadus (RT I 2007, 57, 377) § 1 lõiked 1 - 3.

¹⁵⁹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 03.07.2014, 18) punkt 7.

¹⁶⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 620 SE, Seletuskiri.

¹⁶¹ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 620 SE, Seletuskiri.

¹⁶² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 11.

¹⁶³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133) punktid 22 ja 23.

	2009		Kõik kalandus- ja vesiviljelustoodete partiid peavad olema jälgitavad kõikidel tootmis-, töötlemis- ja levitamisetappidel alates püügist või saagikoristusest kuni jaemüügini (Nõukogu määrus 1224/2009, art. 58).	
	2010		Kala päritolu tõendavate dokumentide puhul hakkasid kehtima ka EL nõuded, mille kohaselt oli väga paljudel juhtudel kala päritolu tõendavaks dokumendiks püügisertifikaat, mis vastab Euroopa Liidu määruses toodud nõuetele ¹⁶⁴ .	-
Turukorralduslikud meetmed	2006		Hakkasid kehtima tarbija teavitamise nõuded. ¹⁶⁵	+
	2006		Olulise täiendusena lisandus, et kalandustooted pidid vastama EL nõukogu poolt kehtestatud määrusele ning tarbija teavitamiseks tuli hakata märgistama kalandustooteid komisjoni määruses sätestatud	+

¹⁶⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1 punkt 21.

¹⁶⁵ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22) § 3.

			nõuete kohaselt. ¹⁶⁶ Viimase sättega võimaldati tarbijal paremini orienteeruda üha laienevas kalatoodete valikus. ¹⁶⁷	
Sekkumine õigusrikkumistesse	2008		Ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks. ¹⁶⁸	+
	2008		EL määruse kohaselt peab liikmesriik ise tagama, et tõsise rikkumise toime pannud füüsilist isikut või selle eest vastutavaks tunnistatud juriidilist isikut karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate haldussanktsioonidega. ¹⁶⁹	+
	2009		Loodi ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks. ¹⁷⁰	+

¹⁶⁶ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22) § 3.

¹⁶⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu 771 SE, Seletuskiri.

¹⁶⁸ Nõukogu määrus 1005/2008.

¹⁶⁹ Nõukogu määrus 1005/2008, Artikkel 44.

¹⁷⁰ Nõukogu määrus 1224/2009.

	2009		EL komisjon võib Eesti jaoks ajutiselt sulgeda kalapüügi olukorras, kus Eesti ei täida oma kohustusi mitmeaastase kava rakendamiseks ning kui komisjonil on tõendid, et kõnealuste kohustuste täitmata jätmine on tõsine oht asjaomase kalavaru kaitsele. ¹⁷¹	-
	2010	Eesti seadusandluse täiendamine viitega EL määrusele, milles on toodud nimekiri tõsiste rikkumiste kohta. ¹⁷² Kuna EL määrused üldjuhul reguleerivad ainult kutselist kalapüüki ja harrastuslikule kalapüügile ei laiene, siis tõsiste rikkumistena harrastuslikul kalapüügil loetleti need EL määruses toodud rikkumised, mis võivad esineda ka harrastuspüügil. ¹⁷³	Eesti seadusandluses viide EL määrusele.	+
	2012		Eesti kalalaevade puhul hakati rakendama tõsiste rikkumiste punktisüsteemi ¹⁷⁴ , mille kohaselt peatatakse kalalaevatunnistuse kehtivus asjakohaseks ajavahemikuks automaatselt, kui	-

¹⁷¹ Nõukogu määrus 1224/2009, Artikkel 104 lõige 1.

¹⁷² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1punkt 24.

¹⁷³ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 798 SE, Seletuskiri.

¹⁷⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punktid 5 ja 6.

			kalalaevatunnistuse omanik on kogunud teatud arvu punkte. ¹⁷⁵	
--	--	--	--	--

Koostaja: autor

---

¹⁷⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seaduse eelnõu 255 SE, Seletuskiri.

Lisa 4. Valitsusasutustele lisandunud kohustused pärast EL-ga liitumist

Asutus	Aasta	Ülesanne	EL või siseriiklik (SR) vajadus
Vabariigi Valitsus	2007	„Kui merel kala ümberlaadimine, vastuvõtmine, töötlemine, mitme laeva ühine püügitegevus või lossimine võib Euroopa Liidu õigusaktidest tulenevalt toimuda ainult loa alusel, määrab loa andja Vabariigi Valitsus määrusega.“ ¹⁷⁶	EL
	2007	Kiidab heaks riikliku strateegilise kava ja rakenduskava kavandi. ¹⁷⁷	EL
Põllumajandusminister (hilisemalt Maaeluministerium)	2006	„Põllumajandusminister võib oma pädevuse piires kehtestada ühise kalanduspoliitika kohaldamiseks kalandusturu korraldamise seaduse reguleerimisala ulatuses õigusakte küsimustes, mille otsustamise õigus on vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele liikmesriigil.“ ¹⁷⁸	EL
	2006	„Põllumajandusminister kehtestab kalamajandusliku toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise korra ning taotluse vormi.“ ¹⁷⁹	EL
	2007	„Lähtudes rakenduskavas nimetatud meetmetest ja tegevustest, kehtestab põllumajandusminister igaks eelarveaastaks toetatavate meetmete ja vajaduse korral tegevuste liigid.“ ¹⁸⁰	EL
	2007	„Põllumajandusminister määrab igaks eelarveaastaks Euroopa Kalandusfondi toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse meetmete ja vajaduse korral tegevuste kaupa.“ ¹⁸¹	EL

¹⁷⁶ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133) punkt 19.

¹⁷⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 6.

¹⁷⁸ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22) § 1 lõige 2.

¹⁷⁹ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2006, 5, 22) § 9.

¹⁸⁰ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 2.

¹⁸¹ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 2.

	2007	„Euroopa Kalandusfondi toetuse objekti tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ja korra kehtestab põllumajandusminister.“ ¹⁸²	
	2007	„Veeala kohta kehtestatud kutselise kalapüügi võimaluste ammendumise korral võib põllumajandusminister kutselise kalapüügi sellel veealal peatada või lõpetada.“ ¹⁸³	SR
	2010	„Põllumajandusminister võib kalavaru jätkusuutliku kasutamise tagamiseks kehtestada vaba püügivõimsuse arvelt kalalaeva registrisse kandmise tingimused ja korra, sealhulgas tingimused taotluse esitaja ja kalalaeva kohta ning vajaduse korral taotluste hindamise kriteeriumid.“ ¹⁸⁴	EL
	2010	Kui veeala kohta kehtestatud kutselise kalapüügi võimalused või kehtestatud aastane lubatud saak on ammendunud 90 protsendi ulatuses, peatab põllumajandusminister sellel veealal kutselise kalapüügi käskkirjaga. ¹⁸⁵	SR
	2010	„Põllumajandusminister võib kutselise kalapüügi uuesti avada veealal, kus kalapüük peatati, pärast kalapüügiga seonduvate andmete laekumist, kui nende andmete kohaselt ei ole kutselise kalapüügi võimalused või kehtestatud aastane lubatud saak 100 protsendi ulatuses ammendunud.“ ¹⁸⁶	SR
	2007	Toetuste saamiseks kehtestatud nõuete järgimise kontrollimine. ¹⁸⁷	EL
	2010	Volitatud kinnitama püügisertifikaate kalandustoodete ekspordi korral. ¹⁸⁸	EL

¹⁸² Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 6.

¹⁸³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 10.

¹⁸⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 30.11.2010, 10) § 1 punkt 8.

¹⁸⁵ Kalapüügiseaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seadus (RT I, 21.12.2010, 5) § 1 punkt 20.

¹⁸⁶ Kalapüügiseaduse ja euro kasutusele võtmise seaduse muutmise seadus (RT I, 21.12.2010, 5) § 1 punkt 21.

¹⁸⁷ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 20.

¹⁸⁸ Vabariigi Valitsuse 10. detsembri 2009. a korralduse nr 550 (RTL 2009, 93, 1380) „Merest püütud kala ja sellest valmistatud kalatoodete püügisertifikaatide kinnitamiseks volitatud asutuste määramine“ punkt 3.

Põllumajandusministeerium (hilisemalt Maaeluministeerium)	2015	„Põllumajandusministeerium teeb kohaliku arengu strateegia heakskiitmise otsuse.“ ¹⁸⁹	EL
Keskkonnaminister	2007	„Kui EL määruse kohaselt on vajalik määrata sadamad, kus teatud kalaliigi lossimine võib toimuda, määrab vastavad sadamad keskkonnaminister.“ ¹⁹⁰	EL
	2007	Loob andmekogu kalavarude uuringuteks kasutatavate elektripüügivahendite kohta. ¹⁹¹	SR
	2007	„Kui EL määruse kohaselt on vajalik määrata sadamad, kus on lubatud laevalt kala lossida või ümber laadida, määrab need keskkonnaminister.“ ¹⁹²	EL
	2007	Kalastuskaardi taotlemise korra, kalastuskaardi vormi, püügiõiguse eest tasumist tõendavale dokumendile kantavatele andmetele esitatavad nõuded, harrastuspüügiõiguse eest mobiilimakse tasumise ning tasu maksmise kontrollimise korra kehtestamine. ¹⁹³	SR
	2012	„Juhul, kui Euroopa Komisjon sulgeb ajutiselt kalapüügi ja osutub vajalikuks kehtestada ajutine kalapüügikitsendus, võib keskkonnaminister asjakohase püügikitsenduse kehtestada käskkirjaga.“ ¹⁹⁴	EL
Keskkonnaministeerium	2007	Väljastab tõendi andmekogusse kantud elektripüügivahendite kohta. ¹⁹⁵	SR

¹⁸⁹ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I, 05.12.2014, 1) § 24 lõige 5.

¹⁹⁰ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 10.

¹⁹¹ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 12 punkt 1.

¹⁹² Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133) punkt 21.

¹⁹³ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2008, 19, 133) punkt 12.

¹⁹⁴ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punkt 8.

¹⁹⁵ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I 2006, 60, 444) § 12 punkt 1.

Keskkonnainspeksioon	2010	Volitatud kontrollima püügidokumente kolmandate riikide kalalaevade lossimisel. ¹⁹⁶	EL
	2012	Otsustab tõsiste rikkumiste alusel määratud punktide kustutamise. ¹⁹⁷	EL
Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet	2007	Rakendusüksuse ülesannete täitmine. ¹⁹⁸	EL
	2015	Kiidab heaks kohaliku arengurühma poolt iga kalendriaasta kohta kohaliku arengu strateegia rakendamise kava. ¹⁹⁹	EL
Veterinaar- ja Toiduamet	2007	Toetuste saamiseks kehtestatud nõuete järgimise kontrollimine. ²⁰⁰	EL
Maksu- ja Tolliamet	2010	Volitatud kinnitama merest püütud kala ja sellest valmistatud kalatoodete püügisertifikaate impordi või reekspordi korral. ²⁰¹	EL

Koostaja: autor

¹⁹⁶ Vabariigi Valitsuse 10. detsembri 2009. a korralduse nr 550 (RTL 2009, 93, 1380) „Merest püütud kala ja sellest valmistatud kalatoodete püügisertifikaatide kinnitamiseks volitatud asutuste määramine“ punkt 2.

¹⁹⁷ Kalapüügiseaduse muutmise seadus (RT I, 08.11.2012, 1) punkt 17.

¹⁹⁸ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 6.

¹⁹⁹ Kalandusturu korraldamise seadus (RT I, 05.12.2014, 1) § 25 lõige 1.

²⁰⁰ Kalandusturu korraldamise seaduse muutmise seadus (RT I 2007, 22, 115) § 20.

²⁰¹ Vabariigi Valitsuse 10. detsembri 2009. a korralduse nr 550 (RTL 2009, 93, 1380) „Merest püütud kala ja sellest valmistatud kalatoodete püügisertifikaatide kinnitamiseks volitatud asutuste määramine“ punkt 1.